

DOMOVINA

Upravništvo in uredništvo »DOMOVINE« Ljubljana,
Knafljeva ul. št. 5/II. nad., telefoni od 31-22 do 31-26
Račun poštne hranilnice, podruž. v Ljubljani št. 10.711

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 11.—, polletno 22.—,
celoletno 44.— dinarjev; za inozemstvo: četrletno 15.—,
polletno 30.—, celoletno 60.— dinarjev

Napredna mladina se je združila v delovno skupnost

Vsak usodnejši mejnik v življenju našega naroda je našel pri nas mladino, zavedajočo se svojih nalog in odgovornosti. Na vseh takih prelomnicah v naši zgodovini smo imeli mladino, ki je doumela v sklopu svetovnih in domačih razmer in dogajanj prave koristi svojega naroda ter mu za desetletja naprej nakazala pot. V zdajšnjem hudem času, ko se ponovno v trpljenju in žrtvah kroji nova usoda človeštvu, narodom in posameznikom, je iz napredne sredine spet vzrasla mladina širokega razgleda, globoke vere in odločne ustvarjalne volje, ki hoče povesti svoj narod iz zdajšnjosti v novo naprednejšo bodočnost.

V spoznanju svoje velike dolžnosti in odgovornosti so vidnejši mladi politični delavci iz raznih naprednih političnih skupin združili svoje moči v delovno skupnost na ugotovljenih političnih, socialnih in gospodarskih načelih. To svojo važno odločitev so izpričali s nastopnim klenim razglasom na slovensko javnost:

»Veliki dogodki v svetu postavljajo tudi naš narod in našo državo pred hude preizkušnje. Na prelomu med dvema dobama se pripravljamo v svetu nov, pravičnejši red.

Ta red novega življenja med narodi in posamezniki mora biti osnovan le na večnih navednih zakonih enake pravice in svobode za vse ter na vzajemnih dolžnostih in skupnih nalogah človeštva. Uveljaviti se more in sme samo po prostovoljnem pristanku vseh. Zato mora biti vsak narod poklican k oblikovanju bodočega mednarodnega in notranjega reda.

K temu zgodovinskemu poslanstvu je poklican tudi naš narod. Vloga naše države in slovenskega naroda bo pri tem takšna, kakršno si bomo sami priborili. Zato moramo biti notranje trdno povezani in duhovno strnjeni ter pripravljeni na skrajne žrtve. Zbrati moramo vse narodne sile, da utrdimo splošno narodno tvornost in odpornost.

Od nebrzdanega strankarskega življenja zavrnjeno demokratično načelo, da izvira sva oblast od tuda, moramo obnoviti. Demokracija pa bo resnična le, ako jo bomo postavili na trdno socialno in gospodarsko podlago.

Socialne odnose je treba preosnovati tako, da bo delo osnovna vrednota družbe. Na tej osnovi mora biti zgrajen socialni red, v katerem bodo delovni sloji vzajemno upravljali družbo, nje organizacijo in gospodarstvo. Samo tako bodo našli kmet, delavec in izobraženec kakor vsak deloven človek pravično mesto v družbi in možnost dostojnega življenja.

Nujno potrebne socialne preosnove morajo biti namenjene predvsem malemu človeku, tako ročnemu kakor umskemu delavcu. Po značaju našega naroda mora postati naša vas činitelj javnega življenja.

Vse gnotne dobrine morajo služiti le obimnim narodnim koristim in nikdar več oblasti človeka nad človekom. Gospodarstvo, katerega gibalno je bilo doslej le dobiček posameznika, se mora umakniti načrtnemu gospodarjenju za skupnost. Zadržana misel se bo mogla pri tem s pridom uporabiti kot tvorna osnova.

Prepričani smo, da zorijo enaka spoznanja

tudi med Hrvati in Srbi. Skupna neugnana želja po pravem napredku nas bo še tesneje združila v usodni povezanosti, ki je naravna osnova naše Jugoslavije kot narodne države. Samo ona nam jamči naš obstoj. Notranje trdna in duhovno strnjena bo nerazrušljiva in nepremagljiva — varno zavetje enakopravnega obstoja in razvoja vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov. Prav zato želimo, da bi bil sporazum z dne 26. avgusta 1939. srečen začetek končne ureditve naših notranjih razmer.

Delo na vsem tem čaka zlasti mlajši rod. Naloga mladine je, da vnaša v splošni narodni razvoj nove poglede in novo delo za ureditev družbe. Na mladini leži teža visokega poslanstva in zgodovinskih odločitev v očitnih smereh, saj bo morala polagati račun o svojem delu tudi bodočim rodovom.

V prepričanju, da je le v slogi moč, smo spoznali, da se moramo nemudno lotiti skupnega dela v vseh vprašanjih, ki zadevajo našo narodno in državno skupnost. Zato smo se odločili, da bomo v vsem, kar nas druži, v trajnem in vzajemnem stiku, po skupnih razpravah in posvetovanjih iskali pravih rešitev, da jih enotno zastopamo in zva mo ter tak ogradimo našo delovno skupnost.

To sodelovanje je pot k trdnejši strnjnosti in povezanosti vseh resnično naprednih sil. Zato pozivamo prav vse, ki so enakih misli, da nam pri tem skupnem delu pomagajo.»

Od prepirov med Jugoslovenci so imeli dobiček le tujci

Tednik »Napred« ki ga izdaja beograjski vseučiliški profesor dr. Mihajlo Ilić, objavlja uvodnik »Zedinjene je rešitev«, v katerem ostro pobija plemensko nestrpnost med posameznimi jugoslovenskimi narodi. Srbi se morajo zavedati, da jim ne more biti dobro, če bo slabo Hrvatom, kakor tudi ne bo Hrvatom dobro, če pojde Srbom slabo. Isto velja za Slovence, ki žive z nami v skupni državi. Velja pa to tudi v nemajhnj meri za Bolgare, ki so za zdaj še izven jugoslovenske zajednice. Potek zgodovinskih dogodkov pri osvobodilnih borbah Srbov in Bolgarov, je zavzel tako smer, da je privedel v veliko nesrečo obeh narodov do ustanovitve samostojne srbske in bolgarske države. Posledice te nesreče so bile usodne tako za Bolgare kakor za Srbe, koristile pa so skupnim nasprot-

Dne 11. t. m. so ta razglas na širšem sestanku podpisali:

Miha Ferčej, kmečki sin, Zasip pri Bledu;
Milan Gorišek, odvetniški pripravnik, Sv. Lenart v Slovenskih goricah;

Stanko Iljaž, kmečki sin, Bizeljsko pri Brezicah;

Ivan Jenko, strugar, Ljubljana;
dr. France Kovič, pravni referent okrožnega urada za zavarovanje delavcev, Ljubljana;
dr. Janko Köstl, uradnik Pokojninskega zavoda, Ljubljana;

Ivan Kronovšek, kmečki sin, Orla vas pri Braslovcah;

Ivan Mihelčič, elektrotehnik, Ljubljana;
Alfonz Pipan, akademik, Ljubljana;

Jože Praznik, čevljarški mojster, Ljubljana;
dr. Boris Puc, odvetnik, Ljubljana;

inž. Jože Rus, zasebni uradnik, Ljubljana;
Jakob Silc, kmečki sin, Grahovo pri Cerknici;

dr. Vladimir Šuklje, odvetnik, Ljubljana;
Joško Tomažič, kmet, Sv. Bolfenk pri Središču;

Andrej Uršič, zasebni uradnik, Ljubljana;

Stane Vadnjal, uradnik okrožnega urada za zavarovanje delavcev, Ljubljana;

Vili Vlahovič, grafik, Ljubljana;

dr. Branko Vrčon, novinar, Ljubljana.

V teh sklepih napredne mladine vidimo najtrdnije poročstvo, da bodo strnjeni napredni ljudje v našem narodu izpolnili v zdajšnjemu času velikih preizkušenj in presnavljanj svojo nalogo, kakor so jo odločilno vršili preteklosti. Napredna mladina hoče biti tvoren činitelj v razvoju našega narodnega in državnega življenja.

nikom obeh bratskih narodov. Bolgari in Srbi so trikrat prelivali kri v bratomorni vojni, tretji pa so spravili dobičke. Upamo, da četrtoč ne bomo več doživeli take strahote. Danes se naši ljudje stalno vprašujejo, kaj bo storila Bolgarija, in zadni naš človek občuti, da bi bil danes naš položaj prilično boljši in lažji, če bi bili v združbi z nami tudi Bolgari.

Zadela nas je nesreča, da je hotela usoda ustanovitev srbske in bolgarske države, zadela pa nas je tudi sreča, da nam je usoda naklonila skupno državo Srbov Hrvatov in Slovencev. Kdo med nami more tajiti, da bi naši skupni sovražniki kaj kmalu uspeli pogrnati nas v medsebojne krvave borbe, če bi imeli danes Srbi, Hrvati in Slovenci vsak zase svoje posebne države.

Vrtovi in vrtički

naj bodo obdelani

V vsej državi, a že v Sloveniji sami je nešteto vrtov, katerih lastniki nimajo druge zemlje. Lastniki teh vrtov so najrazličnejši ljudje: od najsiromašnega kočarja do bogatega mestnega lastnika. V rednih časih je

mного teh vrtov zanemarjeno, a v današnjih časih, ko na vseh koncih in krajih primanjkuje živil, bi bilo neodpušljivo, če bi ti ktički zemlje ostali neizrabljeni.

V takem dobro pognojenem in skrbno obde-

lanem vrtu lahko pridelava družina zase zelje, fižol, grah, solato, čebulo, česen, korenje, cvetačo, peso, peteršilj in mnoge druge zelenjave toliko, kolikor vsega tega potrebuje za vse leto, zraven pa še lahko pridelava nekaj krompirja, zlasti če je vrt večji, in pa precej najrazličnejšega sadja, če je na vrtu posajeno sadno drevje. Poleg vsega tega pa se na takem vrtu dobi dovolj krme za kunce (domače zajce). Reja kuncev je še zlasti pomembna v času pomanjkanja krme. Če je vrt večji, imaš lahko tudi kokoši, ki jih pa pri malih vrtovih ni priporočati. Pa kozo, ki daje mleko, lahko rediš, če imaš zadosti velik vrt.

Zal ni podatkov, ki bi nam povedali, koliko takih vrtov imamo v državi, odnosno v sami Sloveniji, toda prepričani smo, da bi se z urno obdelanimi vrtovi silno oblačilo pomanjkanje živil, kar bi držalo v primernih mejah tudi cene tem živilom.

Slišimo pa že ugovore, češ da je treba za obdelovanje vrtov izkušeni in znanja. Mnogi, ki so se že pečali s sadjarstvom na takih vrtovih, so spričo škodljivcev, ki so jim sprti uničevali trud, vrgli puško v turščico in se niso več brigali za zemljo. Enako so mnogi, ki so gojili na vrtovih kapusnice, fižol in podobno, zaradi neuničljivih škodljivcev obupali. Ni prav tako. Vse to nam sicer dokazuje, da brez truda ni pridelka, a vedeti je treba, da imamo proti škodljivcem dovolj sredstev za njih uničevanje. Kako bi sicer

živeli poklieni vrtnarji, če bi si ne znali pomagati! Za rejo kuncev je prav tako huda. Kunec je občutljiva živalca in mnogo ljudi je zaradi tega že opustilo to rejo.

Vprašanje obdelanja vrtov naj bi vzela v roke oblastva, odnosno kmetijski referenti na srezih. Oblastva naj bi tudi čimbolj podpirala združenja, ki prihajajo pri vrtovih v poštev. Zdaj pred pomladjo je čas, da se lastniki malih in velikih vrtov pouče o potrebem. Če ne gre drugače, naj bi se izdala zadevna odredba, četudi samo za našo banovino. Vedeti bi bilo morda dobro, kako ravnaajo z vrtovi v Italiji in zlasti v Nemčiji, kjer imajo vsak košček zemlje umno obdelan. Ne smemo se kar slepo zanašati na to, da bo v naši izrazito kmetijski državi drugo leto vsega dovolj. Vojna lahko traja še dolgo časa in letine so lahko še slabše, kakor je bila lanska.

Ne smemo biti lahkomišelní. Zlasti je rad lahkomišeln meščanski človek, ki ima svojo hišo in okoli nje velik vrt, pa se mu zdi za malo, da bi brskal po zemlji. S svojim delom v pisarni ne pridelava niti lista solate, a če bi prišlo do tega, da bi morda vsa živila dobival na karte, bi se silno hudoval in čudil, da se mora kaj takega pripetiti njemu, ki ima dovolj denarja. Nismo sami krivi takega stanja, a če je enkrat položaj tak, moramo biti vsak na svojem mestu. Jadikovanje tu nič ne pomaga, umestni sta samo vzajemnost in narodna disciplina.

Krompir je drag, ker kmet vse, kar mora kupiti, še draže plača

Pravijo, da je na deželi krompir še dražji kakor v mestu. Na deželi zdaj najboljši krompir prodajajo že na debelo po dva dinarja za kilogram. Kakor pišejo razni listi, prihajajo zaradi visoke cene krompirja na deželi gospodinje iz St. Vida nad Ljubljano, Kozarij in celo iz Dobrove kupovat krompir v Ljubljano, kjer ga dobe ceneje.

Prepogosto se čujejo hude besede na mestnih trgih proti kmetom. Govore jih mestne gospodinje, ki so jim razmere na deželi španska vas. Te gospodinje ne razumejo, da se je vse, kar kmet mora kupiti, silno podražilo,

in da je kmet zaradi tega prisiljen dvigati cene svojim pridelkom. To je najpreprostejša borba kmeta za obstanek.

Pribiti je tudi treba, da se kmetijski pridelki, ki jih ima naprodaj slovenski kmet, niti od daleč niso podražili v razmerju, kakor so poskočile cene industrijskim izdelkom. Čeprav je bila po vrhu vsega letina v dravski banovini slaba. Res meščan s težavo prenaša draginjo, a res je tudi, da našim kmetom, ki so v pretežni večini manjši kmetje, ni s svetjem postlano.

Gojitev lanu se spet uveljavlja

V Evropi zaradi vojne vsega primanjkuje. V takih časih začnejo ljudje misliti na vse. Tako se čujejo glasovi, da je po Slovenskem spet nastalo zanimanje za gojitev lanu, ki je zadna desoletja zelo opešalo. Laneno platno je v silni tudi dobro za spodno perilo.

Prav je, da se začne lan spet v večji meri gojiti. Ako lahko dobite seme, kar poskusite. Naj v nekaj vrstah opišemo, kako je treba lan gojiti, da boste imeli od njega čim večje koristi.

Najboljše kakovosti je lan, ki zraste v vlažnem podnebju v peščeni ali ilovnatopeščeni zemlji. V močvirni, glinasti ali apneni zemlji ne uspeva prav. Seje se navadno na preoranem deteljišču, pa tudi za žitom in krompirjem. Na isto zemljo pride lahko ponovno šele čez sedem let. Gnojenje s svežim hlevskim gnojem ni priporočljivo, dobro pa ga je gnojiti z gnojnico, pepelom in kompostom od lanenih odpadkov. Lan potrebuje mnogo

kalija, zato mu pognojite s kajnitom ali s 40 odstotno kalijevo soljo. Tudi nekaj fosforja potrebuje lan; zato mu pognojite z manjšo količino gnojila, ki vsebuje fosfor. Malo pa mu je treba dušika, ki povzroča poleganje in daje slabšo kakovost. Zemljo je treba pripraviti zelo dobro. Priporočljivo je zemljo za lan preorati jeseni, pomladi pa dobro pobranati. Seje se v marcu ali aprilu, pozne sorte pa v maju in juniju. Če gojite lan za seme, ga sejete bolj redko in porabite okrog 100 kg na hektar, za predivo pa ga je treba sejati bolj gosto in porabite približno 180 kg na hektar. V ugodnih razmerah pridelate na hektaru 500 do 700 kg prediva in kakih 10 metrskih stotov semena. Če pa ga sejete bolj za seme, dobite tudi 15 metrskih stotov semena.

Kdor še ni nikdar gojil lanu, naj vpraša za svet takšne, ki so ga že gojili.

Cena modri galici naj bo dosegljiva

Podružnice Kmetijske družbe zbirajo te dni naročila za modro galico in pobirajo pred plačilo po 7 din za kilogram. Ostanek se bo plačal ob prejemu blaga. Kakor se čuje bo cena po 10 din za kg. Na tisoče je vinogradnikov na Dolenjskem in v drugih naših vinogradniških okoliših, ki tega ne zmorejo. Nimajo denarja niti za prehrano, kaj šele za modro galico, ki je vinogradniku nujno po-

trebna. Brez galice bi ne pridelali prav nič vina in vinogradi bi se po dveh letih brez škropljenja posušili!

Minilo leto je bilo za vinogradnika zelo slabo. Mnogi niso pridelali nič vina za prodajo, nekateri pa le prav malo. Ker daje vino glavni dohodek pretežni večini dolenjskih kmetov, vlada po dolenjskih vinorodnih gričih letos hudo pomanjkanje. Res je doseglo

viño dobro ceno, toda kaj to pomaga, če je vina le prav malo.

Ako ne bodo oblastva priskočila siromašnim vinogradnikom na pomoč vsaj pri nabavi modre galice, je nevarnost, da je ne bodo mogli naročiti in tako še to jesen ostanejo brez dohodkov. Če bi imel jeseni spričo tako dobrih vinskih cen naš vinogradnik vsaj srednjo vinsko letino, bi se zelo opomogel, pa je pahnjeno v bedo mnogo pridnih vinogradnikov, zlasti takih s številnimi družinami. Visoka cena modri galici se bo baje ravnala po ceni vina, toda to ni opravičljivo, ker vinska cena prav gotovo ni poskočila zaradi večjega denarnega obtoka ali zaradi vojnih razmer v Evropi, marveč zaradi jeznatnega vinskega pridelka. Mnogi vinogradniki, ki potrebujejo po 100 kg galice, jo bodo naročili le 50 kg. Splošno pa je znanost: kdor z galico varčuje, ima jeseni pičel pridelok. V korist države in banovine je, da vinogradnik uspeva, saj država, banovina in tudi občine črpajo velike dohodke prav od vina v obliki trošarin. Noben pridelok ni tako obdavčen kakor vino. Vinogradniki prosijo, naj odločujoči činitelji upoštevajo obupne razmere in olajšajo nabavo modre galice z nižano ceno ali pa tako, da bi jo vinogradniki plačali v jeseni, ker upajo na boljšo letino, če ni speč zima napravila hude škode na trtah.

× **Angleški poskus s padalci v Italiji.** Italijanska vest pravi, da so se v noči na 11. t. m. spustili angleški padalci na področje Lukanije in Kalabrije. Ti padalci, ki so bili dobro oboroženi, so imeli namen poškodovati vodne in namakalne naprave, s katerimi je omogočen močan razvoj kmetijstva v teh krajih. Dalje so nameravali porušiti železniške proge, mostove, ceste in drugo. Ko so se spustili na tla ob slabi svetlobi, so padalci zavzeli kmečke hiše. En napadalec se je pri skoku poškodoval nogo. Da bi prevarili lahkoverne kmete, so angleški padalci vzklikali vodji Mussoliniju in Italiji. Ker so bili hitro obkoljeni, pravi italijansko poročilo, se jim ni posrečilo izvesti načrtov in so bili prisiljeni skrivati se po gozdovih, da bi ubežali ujetništvu. Ko so pa videli, da je vsak odpor zaman, so se padalci udali.

× **Velikanski požar zaradi vnetja bencina v španskem pristanišču.** V ponedeljek na vse zgodaj je v pristanišču Santanderu v Španiji nastal velik požar. Goreti je začelo na nekateri trgovinski ladji v pristanišču, ki je bila natovorjena z bencinom. Ogenj se je razširil tudi na obalo in zavzel velikanski obseg. Zajel je okoli 200 poslopj. Prebivalstvo je zbežalo na bližnje griče. Stevilo žrtev je veliko.

× **Morje je požrlo vas.** Silen zemski plaz je te dni razdejal ribiško vas Risham v bližini Hammerfesta v severni Norveški. Nekaj ženska in otrok sta bila ubita, več prebivalcev pa ranjenih. Ljudje so izgubili vse, kar so imeli, tudi svoje ribiške čolne in lovne naprave.

× **Zrtve napada angleškega brodovja na Genovo.** Po italijanskih službenih navedbah je bilo pri napadu angleškega brodovja na Genovo 144 ljudi ubitih in 272 ranjenih.

× **Velika nesreča bolgarskega tovornega vlaka pri Dragomanu.** Pretekli teden se je zgodila med postajama Dragomanom in Caribrodrom velika železniška nesreča. Bolgarski tovorni vlak, ki je bil natovorjen z nafto, bencinom, papriko in drugim blagom, namenjenim iz Rusije za Nemčijo, je začel na hudi strmini voziti nenavadno hitro, tako da je drvel s hitrostjo 100 km na uro. Zaradi silne hitrosti je vlak na ostrem ovinku skočil s tira, pri čemer se je vžgala nafta. Od vseh vagonov (vseh je bilo 23 cistern in devet drugih tovornih vagonov), so ostali na tiru samo štirje, vsi drugi pa so z lokomotivo vred zgrmeli v prepad ob progi. Goreča nafta se je zlivala v Nišavo. Sreča je bila, da vlak ni odpeljal s postaje nekoliko prej. Tik pred njim se je namreč odpeljal s postaje mednarodni vlak, ki bi ga bil tovorni vlak zaradi svoje hitrosti gotovo dohitel in treščil vanj. Na vlaku je bilo vsega skupaj devet oseb, ki so vse razen ene izgubile življenje. Sodiijo, da je nesreča nastala zaradi tega, ker je strojevodja napačno ravnal z zračnimi zavori. Naibž jih je prepozno uporabil in tako vlaka, ki je drvel po hudi strmini s silno hitrostjo, ni mogel več ustaviti.

Politični pregled

Nemški poročevalski urad javlja:

Jugoslovenski ministrski predsednik Dragiša Cvetković in jugoslovenski zunanji minister Cincar-Marković sta prispela 14. t. m. dopoldne s posebnim vlakom v Salzburg.

Opoldne sta bila gosta nemškega zunanjega ministra Ribbentropa v njegove mgradu Fuschlu. Po kratkem oddihu v hotelu »Avstrijski dvor« v Salzburgu sta krenila na Berghof, kjer ju je ob 16.30 sprejel voditelj Nemčije, ki ju je prisrčno pričakal pred glavnimi vrati Berghofa. Oddelek SS je izkazal jugoslovenskima državnika čast. Razgovori, ki so trajali čez tri ure, so bili ustavljeni samo za kratek čas zaradi čaja. Tem razgovorom je prisostvoval razen Hitlerja in Ribbentropa in razen obeh jugoslovenskih državnikov tudi poslanik dr. Schmidt kot tolmač. Ko so bili razgovori končani, sta jugoslovenska gosta ob 19.45 zapustila Berghof in odpotovala iz Salzburga v Beograd. Po sporedu je bilo izdano tole uradno poročilo: Voditelj Nemčije in državni kancelar je v navzočnosti nemškega zunanjega ministra Ribbentropa sprejel jugoslovenskega predsednika vlade Cvetkovića in jugoslovenskega zunanjega ministra Cincar-Markovića na Berghofu. Razgovori o vprašanih skupnih koristih so potekali v duhu zgodovinskih prijateljskih odnošajev med obema državama.

Bolgarski listi prinašajo poročila o potovanju jugoslovenskih državnikov v Nemčijo. »Slovo« pravi med drugim:

Ta dogodek je eden izmed najvažnejših v današnjem političnem trenutku.

Zlasti če upoštevamo veliko zanimanje, ki ga vsi posvečajo Balkanu in jugovzhodni Evropi. List sodi, da so vprašanja, ki so bila na sporedu, političnega značaja in v zvezi z uvedbo novega reda. — V madžarski javnosti je bilo sprejeto to potovanje z največjim zadovoljstvom. Danes ni več presenečenje, poudarjajo, če predsednik jugoslovenske vlade obišče voditelja Nemčije. Odnosaji Jugoslavije do Nemčije in Italije so že davno jasni in razčiščeni. Potovanje jugoslovenskih državnikov je v znamenju koristi jugovzhodne Evrope.

Ameriške radijske postaje so te dni govorile o položaju v Jugoslaviji in izvajale:

Jugoslavija bo gledala na to, da ustreže vsem državam, s katerimi je v prijateljskih zvezah,

toda samo toliko, kolikor bo dopuščala njena nevtralnost, ki je doslej rodila tako ugodne uspehe.

Važen in čisto nepričakovan dogodek tega tedna je, da sta turški zunanji minister Saradžoglu in bolgarski poslanik v Ankari podpisala

skupno izjavo bolgarske in turške vlade o medsebojnem zaupanju in prijateljstvu.

Obe državi se zavezujeta, da se vzdržita vsakega napada, da poglobita medsebojne odnose in da povečata medsebojne gospodarske stike. Po vesti iz Ankare ostaneta zvezna pogodba med Anglijo in Turčijo in balkanski dogovor še naprej v veljavi. Grki so sprejeli turškobolgarski prijateljski dogovor ugodno na znanje.

Iz Londona poročajo, da

so se razgovori med Turčijo in Bolgarijo vodili s sporazumnostjo Anglije.

Na odločujočih angleških mestih so mnenja, da s turško-bolgarsko pogodbo še niso odstranjene vse ovire za nemški vdor v Bolgarijo. Zato da si Turčija po tej pogodbi v nekaterih vprašanih ni vezala rok. Sklenjena pogodba da ne bo nikakor vplivala na določbe turškoangleške pogodbe o medsebojni pomoči.

Sofijski dnevnik »Mir« piše: Cvetković ima velike zasluge,

da se je ojačil med Bolgarijo in Jugoslavijo duh dobrega sosedstva, vzajemnega zaupanja in prijaznega prijateljstva.

List potem pravi: »Predsednik vlade Cvetković ima še drugo zaslugo: povezal je svojo oblast z dr. Mačkom in ustanovil samostojno hrvatsko banovino. Cvetkoviću se je posrečilo prav tako v zunanji politiki koristiti ne samo lastni državi, temveč tudi vsemu Balkanu. Po sklenitvi prijateljske pogodbe z Nemčijo je Cvetković postavil gospodarske in politične odnose Jugoslavije s Sovjetsko zvezo.

K pisanju nekaterih bolgarskih listov, da želi Churchill pritegniti Bolgarijo v vojno ob strani Anglije, izjavljajo z uradnega angleškega mesta med drugim: Ministrski predsednik Churchill ni predlagal, da bi Bolgarija vstopila v vojno ob strani demokratskih držav. Toda nevtralnost, ki jo Bolgarija po pisanju bolgarskih listov hoče obdržati, nalaga določene dolžnosti.

Churchill je hotel Bolgarijo samo opozoriti, da ne stori ničesar podobnega, kar je spravilo Rumunijo v obžalovanja vredni položaj.

Tako početje gotovo ne bi bilo v skladu z nevtralnostjo. Edini namen Churchillove opombe o zemeljskih izgubah Bolgarije po svetovni vojni je bil, da bi preprečil ponovno odločitev Bolgarije za politiko, ki jo že enkrat zavedla v nesrečo.

United Press poroča: Po poročilih iz vrst angleških politikov je treba prihodnje dni pričakovati,

da bosta povabljeni v Nemčijo tudi bolgarski ministrski predsednik Filov in zunanji minister dr. Popov.

Napovedujejo, da bo pri tej priliki Nemčija skušala doseči, da bi Bolgarija vstopila v trojno zvezo in s tem dala Nemčiji možnost za prehod vojske čez bolgarsko ozemlje. Angleški poslanik v Sofiji je izjavil tujim časnikarjem, da bo Anglija takoj z vso silo odgovorila, če bo Nemčija napadla Bolgarijo.

»Vreme« poroča iz Sofije: Iz Bukarešte poročajo, da

je prispelo v Rumunijo več nemških divizij, ki se zbirajo ob obali Donave nasproti Bolgarije.

Kakor zatrjujejo, pošiljajo v isto smer tudi vojaški material.

K nedavnim izjavam angleškega ministrskega predsednika Churchilla o Bolgariji zagotavljajo bolgarski listi,

da je Bolgarija že zavzela svoje stališče in sicer kot nevtralna država.

Bolgarija ima, kakor pravijo bolgarski listi, samo željo, da goji dobre odnose s svojimi sosedami in drugimi državami. Listi zanikajo, da bi bilo tuje vojaštvo v Bolgariji. Nekateri listi pa izražajo obenem domnevo, da hoče Churchill zaplesti Bolgarijo v vojno ob strani Anglije, in se boje, da ne bi potem Bolgarija postalo vojno področje. Najostreje obravnava Churchillov govor »Zora«, ki ugotavlja, da je angleški ministrski predsednik z nekim sočutjem govoril o usodi Hailija Selasija, med tem ko je o Bolgariji govoril s skrajno razdraženim glasom, namesto da bi bil obljubil popravno krivic, ki so bile storjene Bolgariji. Nadalje pravi list: »Mi se sprašujemo, kje je tistih sto divizij, ki jih je Anglija obljubila dati Balkanu na razpolago v obrambo demokracije. Bolgarija je nevtralna država in, kakor je uradno javljeno, ni na njenem ozemlju nobenih tujih čet.«

»Hrvatski dnevnik« je objavil uvodnik, v katerem pravi, da za ustanovitev banovine Slovenije danes ni nobenih ovir več. Odločno pa zavrača glasilo dr. Mačka beograjsko mišljenje, da bi sledila ustanovitvi banovine Slovenije sama po sebi tudi ustanovitev banovine Srbije. List pravi med drugim: »Ničesar nimamo proti organiziranju srbskega naroda, ne more pa biti govora o tem, da bi se razglasilo vse ozemlje, ki bi ostalo izven mej banovin Hrvatske in Slovenije, za srbsko področje.

Obstoje še zmeraj zahteve hrvatskega naroda o končni razmejitvi med Srbi in Hrvati.

Ženska hvala

**razkraja čez
noč nesnago
v perilu!**

Te zahteve je mogoče oblikovati na razne načine. Vse je odvisno od tega, ali bo ustanovljeno iz ostalega državnega področja več državnopravnih teles, ali pa bo država razdeljena samo na tri edinice: Srbijo, Hrvatsko in Slovenijo. V prvem primeru je mogoče več rešitev, v drugem primeru pa bo treba razširiti ozemlje banovine Hrvatske, ker bi sicer dobili s srbsko edinicno državno-pravno telo, v katerem bi imeli Srbi komaj absolutno večino. Zadeva odgovornih činiteljev je, da ugotove, ali je današnji čas primeren za reševanje tega vprašanja. V začetku pogajanj za sporazum je bila postavljena s hrvatske strani zahteva, naj odloči ljudstvo samo, v katero banovino želi priti. Pri tem vztraja Hrvatska seljaška stranka tudi danes.

V ponedeljek

je začel ameriški senat razpravljati o zakonskem osnutku za posojanje vojnega materiala demokratskim državam.

Vodja demokratske večine v senatu senator Barkley je v svojem govoru rotil senat, naj pospeši razpravo in čim prej sprejme zakonski osnutek. Govori se, da bo izmed 95 senatorjev le 25 glasovalo proti osnutku. Razprava v senatu bo trajala, kakor sodijo, 10 dni.

Italijanski list »Lavoro Fascista« piše: Italija ni vstopila v to vojno zato, da bi se povečala, tudi ne zato, da bi izpolnila svoje obveznosti nasproti Nemčiji. Ta vojna je s stališča Italije obrambna vojna.

Italija ni napovedala vojne Angliji l. 1940., temveč jo je Anglija napovedala Italiji že l. 1935., ko je hotela prepričati ustanovitev italijanskega imperija v Vzhodni Afriki.

Anglija ne more trpeti, da je nastala v srcu Afrike kolonialna sila Italije. Italija si te vojne ni želela, mora jo pa zaradi lastne bodočnosti izbojevati.

Po nepotrjenih vesteh iz Sofije je Nemčija posredovala pri grški vladi,

da naj bi Grčija pristala na sklenitev miru z Italijo.

Nemški poslanik je baje zagrozil, da bo nemška vojska vkorakala iz Rumunije v Bolgarijo in iz Bolgarije napadla Grčijo, če Grčija oakloni nemški predlog.

Iz Aten poročajo:

Grška vlada najodločneje zavrača vesti, da bi Nemčija posredovala za mir med Grčijo in Italijo.

Grčija se ne pogaja z nikomer, marveč se bo vojskovala v vojni, ki ji je bila vsiljena, do končne zmage.

Kakor poroča agencija United Press, je

angleški zunanji minister Eden naslovil na madžarsko vlado svarilo zaradi prevozov nemških čet in nemškega vojnega materiala preko madžarskega ozemlja

in po madžarskih železnicah v Rumunijo. V svojem svarilu, ki je bilo madžarski vladi iz-

ročeno preko poslanika v Londonu, izjavlja minister Eden, da sicer v polni meri razume položaj Madžarske, vendar pa mora opomniti, da bo morala Anglija, ko dobi vojno, pri bodočih mirovnih pogajanjih upoštevati madžarsko-nemško sodelovanje.

»Hamburger Fremdenblatt« piše:

Bojišče, na katerem se bo izvojevala zmaga, je Anglija s svojimi pomorskimi potmi.

ki jim Nemčija zadaja hude udarce.« Angleški uspehi v Afriki so po mnenju lista brez pomena.

Iz Londona poročajo: V vrstah vodilnih angleških oficirjev so prepričani,

da bodo Nemci pri poskusu vdora v Anglijo izvršili napade s plinom v velikem obsegu.

Zato se Angleži že pripravljajo na plinsko vojno. Nemci so po tej vesti vzdolž belgijske in francoske obale Rokavskega preliva nagradili velikanske množine jeklenih posod s plini. V Londonu sodijo, da se bodo napadi s plinom začeli že kmalu.

Letalsko delovanje je bilo spet močnejše na zapadu.

Nemška letala spet močno napadajo Anglijo.

Tako so v noči na torek napadla razne kraje v Angliji, posebno pa London. Angleži pravijo, da posebno velike škode niso napravili. Tudi angleška letala zelo pogosto močno napadajo vdorna pristanišča in razne nemške industrijske kraje.

Po nemški vesti

so nemške vojne ladje pretekli teden napadla velik angleški konvoj

in potopile 13 angleških trgovinskih ladij. Mornarji, rešeni iz potopljenih ladij pripovedujejo, da se je med angleške trgovinske ladje vrnila neka velika nemška bojna ladja pod angleško zastavo in nenadno začela streljati na obe strani. Pravijo tudi, da so napadajočo nemško ladjo zadeli strelji z ene izmed angleških ladij.

Angleško vrhovno poveljstvo na Bližnjem vzhodu poroča, da

so angleške čete zasedle že 25.000 kvadratnih kilometrov italijanske Somalije.

Južnoafriške čete so na tem področju v zadnjih dneh prepotovale 120 km in so zavzele luko Kismajo. Pri tem jih je podpiralo letalstvo in vojno brodogradništvo. V Kismaji so zalepile velike količine raznega vojnega materiala in zajele veliko število italijanskega vojaštva, med njimi mnogo oficirjev. Velika bencinska skladišča so bila v plamenih, v luki pa so našli italijansko vojno ladjo, ki jo je posadka sama potopila, razen tega pa še tri torvorne ladje, ki so bile poškodovane.

Po vesteh iz Aten so te dni

grške čete začele ofenzivo.

Pri ofenzivi živahno sodeluje angleško letalstvo. Grki so zavzeli več italijanskih postojank in ujeli precej italijanskih vojakov. Angleške vesti pravijo, da Grki napredujejo na vsej fronti, razen pri Podgradcu. Po uradnih angleških in grških podatkih je bilo v devetih dneh pred 18. t. m. nad Albanijo in Grčijo sestreljeno 34 italijanskih letal, medtem ko so Grki in Angleži izgubili samo tri letala. Italijanska poročila pravijo, da se Grkom ni posrečilo napredovati.

Zadnje angleške vesti iz Afrike javljajo, da z zavzetjem Kumoka v Sudanu ni nobenega italijanskega vojaka več na ozemlju Egipta, Sudana in Kenije.

Posebnih dogodkov zadnje dni na afriških bojiščih ni bilo.

Le v italijanski Somaliji so bile po angleških vesteh italijanske čete potisnjene na črto ob reki Džubi in Abesiniji napredujejo južnoafriške angleške čete vzhodno od Rudolfovega jezera. V Libiji in Eritreji je položaj nespremenjen. Živahno pa je obojestransko letalsko delovanje. Nemški poročevalski urad poroča, da nastopa v Afriki tudi nemško letalstvo. V petek so nemški strmoglavci napadli angleško oporišče El Agheilo. Po nemški vesti so ti strmoglavci napravili Angležem veliko škodo.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Za kg žive teže so se trgovali: v Kranju: voli in telice I. po 9.50, II. po 8.75, III. po 7.25, krave I. po 8.25, II. po 7.25, III. po 6.50, teleta I. po 13, II. po 12, v Ptujju: voli po 8.25 do 10, krave po 5 do 8.50, biki po 6 do 8.25, telice po 7.50 do 9.50 din

SVINJE. Za kg žive teže so se trgovali: v Kranju: speharji po 18 do 18.50, pršutarji po 16 do 17, v Ptujju: pršutarji po 12 do 13, debele svinje po 14 do 15, v Konjicah: speharji po 18, pršutarji po 14 din

KRMA. V Kranju: lucerna 150 do 175, seno 150, slama 100 din za 100 kg.

VINO. Pri vinogradnikih se je dobilo: v ptujskem okolišu: navadno mešano vino po 8 do 10, finejše sortirano po 12 do 14, v konjiškem okolišu: navadno mešano vino po 8 do 12, finejše sortirano po 12 do 14 din za liter.

Zabela. V Kranju: slanina 26, svinjska mast 28 do 30, v Konjicah: svinjska mast 30, v Ptujju: slanina 24, svinjska mast 32 din za kg.

JAJCA. V Kranju 1.50 do 2, v Konjicah 1.75, v Ptujju 1.25, v Ljubljani 1.50 do 2 d n za kos

MED. V Kranju 36 do 40, v Ptujju 36 din za kg.

SIROVO MASLO. V Kranju 48 do 52, v Ptujju 44, v Konjicah 50 din za kg.

EIŽOL. V Kranju 6 do 10, v Ptujju 5 do 7, v Konjicah 4 do 8 din za kg.

KROMPIR. V Kranju 1.75 do 2, v Ptujju 1.75 do 2, v Konjicah 1.75 do 2.25 din za kg.

VOLNA. V Kranju: neoprana 92 do 96, oprana 104 din za kg.

TRDA DRVA. V Kranju 180 do 185, v Ptujju 150, v Konjicah 120 do 130 din za kubni meter.

MOKA. V Kranju: pšenična 5.50 do 9, turščična 6.50, ajdova 7.50 do 9, ržena 6.50 do 7, v Ptujju: turščični zдроб 5, ajdova moka 8 do 9, v Konjicah: pšenična 5 do 9.50, turščična 4 do 4.75, ajdova 7 do 9 din za kg.

MLEKO. V Kranju 2.50 do 3, v Ptujju 2.50 do 3, v Konjicah 2.50 din za liter.

JABOLKA. V Kranju 6 do 10, v Ptujju 6 do 8, v Konjicah 4 do 12 din po kakovosti za kg. Prvovrstnih jabolk že skoro ni več.

Sejmi

24. februarja: Beltinci, Moravče, Bučka, Studenec pri Krškem, Laško, Radohova vas, Zubna, Cerknica pri Logatcu, Slov. Bistrica, Lesce (za živino), Mislinje (za živino), Kozir, Rogatec;
25. februarja: Rajhenburg (za živino), Metlika;
26. februarja: Blanca;
27. februarja: Studenec-Ig, Toplice pri Novem mestu, Velenje;
28. februarja: Veliki Cirknik;
1. marca: Konjice (le za živino), Boštanj, Krka-Videm, Nova vas (Bloke), Marenberg (samo za živino).

F. Gobey:

Umor na plesu

32

»In na pokopališču mi je Julijina sobarica povedala nekaj prav zanimivega.«

»Kaj pa?«

»Da je Julijino grobnico plačala neka neznanka pod napačnim imenom. Potem sem zvedel, da je pogreb plačala Julijina prijateljica, ki jo dobro pozna. Včeraj sem bil pri njej. Povedala mi je, da je bila dan poprej na pokopališču in da je pri Julijinem grobu naletela na neznanko, ki je tam jokala. Rekla je, da je bila neznanka svetlolasa in da je govorila zelo lepo francosko.

»Ali je z njo govorila?«

»Da. Toda neznanka je takoj pobegnila. Julijina prijateljica je bila snoči v gledališču. Poklicala me je k sebi in mi rekla, da tisto gospo s pokopališča zelo dobro poznam.«

»Kako? Ne razumem vas.«

»Verjamem vam, ker Klavdina — tako je ime tisti Julijini prijateljici — uporno trdi, da ste vi tista ženska. Pomislite... kar smeh mi je ušel, ko sem jo slišal... No, vsakdo se lahko pač zmoti... tudi sodišče...«

Gospa Cambryjeva je prebledela in komaj zajecjlala:

»Kaj! Ta ženska se je drznila... da, prav pravite, nihče ni varen pred obrekovanjem! Kaj pa ste ji vi na to rekli?«

»Rekel sem ji kar naravnost, da se ji meša. Ona je svoje še naprej trdila. Zato sem se obrnil in šel.«

»Res, kdo naj ji pa verjame? Prismojena mora biti. Kako pa se piše?«

»Klavdina Risslerjeva, stanuje pa v Lisa-

bonski ulici. V Parizu je zelo znana...«

V tem trenutku je stopil v sobo sluga.

»Kaj pa je?« ga je nestrpnno vprašala gospa.

»Gospod Roger Darcy želi, da bi ga sprejeli.«

»Povejte gospodu, da sem na vrtu!«

»Voznik sprašuje, ali naj zapreže voz,« je dodal sluga.

»Ni treba. Nikamor se ne bom danes peljala.«

Gospod Darcy je bil zelo presenečen, ko je zagledal Nointela. Vendar pa ga je pri srčno pozdravil. Potem je gospej Cambryjevi poljubil roko.

»Gospod mi je prinesel novico o smrti Bertine sestre,« je povedala gospa preiskovalnemu sodniku.

»Mene je Gaston davi obvestil o tem,« je rekel Roger Darcy.

»Ali ste zdaj opustili preiskavo proti Bertini?«

»Da, gospa. In Gastona sem pooblastil, da to pove gospodični Lesterelovi.«

»Upam, da se zdaj ne upirate več njuni poroki.«

»Zakaj bi se upiral. Kakor se mi zdi, ste vi zanj zelo navdušeni.«

»Dragi prijatelj, zelo sem srečna... Zdaj pa nehamo že enkrat govoriti o tem zločinu, ki nas je že vse stal precej živcev.«

»Zal sem jaz še zmerom na začetku. Ljubo mi je, da vidim vas tu, gospod Nointel. Vse

se je obrnilo v tisto smer, ki ste si jo vi zamišljali.«

»Gospod... zelo sem vam hvaležen za te besede...«

»Kaj mi boste hvaležni? Ravnai sem po svoji vesti in se prepričal, da je markiza nedolžna. Bila je davi zelo dolgo pri meni. Tudi vratarica lože je prišla, da sem jo zaslilal.«

»Torej ste obe soočil?«

»Seveda. Markiza je šla v sosedno sobo, da se je oblekla prav tako, kakor je bila oblečena v tisti usodni noči. Med tem sem jaz izpraševal gospo Majorejevo. Povedala mi je, da je spustila v ložo tri ženske: prva je imela čisto preprost domino in prav takšno krinko, drugi dve pa sta bili zelo razkošno oblečeni. Le s težavo je doumela, kaj nameravam. Sedla je, kakor navadno sedi pred ložo. V sobo je stopila markiza, oblečena v domino. Šla je naravnost proti vratarici in ji rekla: »Prosim vas, da mi odprete to ložo!« Vratarica je bila tako presenečena, da ji ni nič odgovorila. Potem ji je markiza strogo rekla: »Nočete mi odpreti? Dobro. Šla bom in ne bo me več. To povejte gospej, ki je notri!« Vratarica je na te besede odgovorila prav tako kakor takrat v operi: »Gospa, naročeno mi je, da smem spuščati dame le po eno v ložo. No, vidite, ne bo se vam treba več jeziti. Tista, ki je v loži na obisku, že odhaja.« Potem se je šele vratarica spomnila vseh poednosti: kako je markiza odšla v ložo, kako je potem še enkrat prišla ženska, ki je bila prej v loži in kako je morala čakati, da je markiza odšla. Naposled je prisegla, da je Julija še živela, ko je ta »maškara« — vratarica ni

Vrednost denarja

Na naših borziah smo dobili 18. t. m. v devizah (prve številke službeni tečaj, druge v oklepajih tečaj na svobodnem trgu):

1 angleški funt za 174.57 do 177.77 (za 215.90 do 219.10) din;

1 ameriški dolar za 44.25 do 44.85 (za 54.80 do 55.20) din;

1 švicarski frank za 10.29 do 10.39 (za 12.71 do 12.81) din;

Nemška klirinške marke so bile po 17.72 do 17.92 din. Vojna škoda se je trgovala v Beogradu po 480 do 480.25 din.

Drobne vesti

— Borski rudnik prešel v nemške roke. Dunajski »Südost Echo« poroča iz Berlina, da je te dni nemška skupina pod vodstvom nemškega generalnega konzula v Beogradu Franz Neuhausena sklenila kupno pogodbo s pariško banko Société Mirabaud et Cie glede odkupa večin delnic borskega rudnika bakra. Pogodba je že podpisana in se izvaja. Do pogajanj je prišlo na željo nemške vlade in v sporazumu s francosko vlado v Vichyu »Südost Echo« še pripominja, da ima ta nakup za nemško gospodarstvo s kovinami izredno važnost, ker so ležišča bakra v Boru med največjimi ležišči bakra v Evropi na tretjem mestu in se tam pridobiva bakrena ruda visoke kakovosti.

— Busija se zanima za naš aluminij. Trgovinsko zastopništvo Zveze sovjetskih socialističnih republik v Beogradu se zanima za nakup našega aluminija. Sovjetska zveza bi nakupila večje količine aluminija, če bodo ustrezali kupčijski pogoji.

— V oktobru in novembru lani so narasle vloge pri slovenskih hranilnicah. Po podatkih Zveze jugoslovenskih hranilnic v Ljubljani so se tudi v oktobru in v novembru lani ugodno razvijale vloge pri 29 slovenskih hranilnicah. V oktobru je znašalo povečanje vlog le en milijon din na 990.829.952 din. Zato pa so se v novembru dvignile skupne vloge kar za 27 milijonov na 1.017.835.514 din, od česar odpade na 123.650 hranilnih knjižic 752,2 milijona in na 1689 tekočih računov 265,6 milijona din. Vloge na knjižice so se povečale v oktobru pri devetih zavodih v novembru pri 11, vloge v tekočem računov v oktobru pri petih, v novembru pri 10 zavodih (izmed 20, ki vodijo tekoče račune), skupno stanje vlog v oktobru pri osmih, v novembru pa pri 10 zavodih. Tudi število vlagateljev je naraslo v oktobru pri osmih, v

novembru pa pri 10 zavodih in znaša tedaj 125.184. Kljub sedanjim nemirnim časom kažejo ti podatki prav razveseljivo sliko o delovanju naših hranilnic.

— Kako so šle letos kože divjačine v denar. Dne 27. in 28. januarja je bila na velesejmu v Ljubljani 31. dražba kožuhovine. Letošnja kakovost krzna je bila za nekaj slabša od one lanskega leta. Kljub temu, da je bilo mnogo kupcev, zanimanje ni bilo bogve kako veliko, to pa zaradi tega, ker je izvoz kožuhovine v druge države otežkočen. Tudi tujih kupcev je bilo precej manj kakor druga leta. Veliko pa je bilo letos zanimanje jugoslovenskih krznarjev. Na dražbi je bilo tudi nad 300 srebrnih in čez 100 modrih lisic, vzgojenih na domačih farmah. Do večjih kupčij pa ni prišlo, ker se lastniki farm niso mogli zediniti s kupci zaradi cen. Blago domačih farm je bilo že prav dobro, z leti pa bo postalo prav gotovo odlično. Na dražbi so prodali skoro vso razpoložljivo kožuhovino razen srebrnih in modrih lisic. Znanstvo je poskočila cena divjim zimskim zajcem, jazbecem, pižmovkam, pa tudi domačim zajcem. Dosežene cene za prvovrstno krzno so naslednje (v oklepajih lanske cene na dražbi 22. januarja): lisice 180 do 220 (120 do 180), lisice posebni kosi do 305, kune zlatice 1400 do 1600 (1300 do 1700), kune zlatice, posebni kosi do 1830, kune belice 750 do 760 (750 do 900), kune belice, posebni kosi do 1060, dihurji 150 do 180 (120 do 140), vidre 600 do 1000 (500 do 600), zimski zajci 15 (10), letne srne 27 (26), zimске srne 16, jazbeci 130 (75), divje mačke 50 (44), pižmovke 88 (40), verice 14 (14), rjave podlasice 7 (3), bele podlasice 35 (35), domače mačke 10 do 40 (10), domači zajci 3 do 6 (3), polhi 3, krtili 150 dinarja. Prihodnja dražba krzna bo 10. marca na Ljubljanskem velesejmu.

— Rusija kupuje Savinjski hmelj menda za Zedinjene države. Kakor poročajo iz Žalca, je ravnatelj uvoznega odseka sovjetskega trgovinskega zastopstva v Beogradu g. Aleksej Sokolov, ki je prišel v Žalec, nakupil že precej savinjskega hmelja. Ta hmelj se je moral pakirati na ameriški način, zaradi česar sodijo, da pojde iz Rusije v Zedinjene države. Kakor javljajo, je g. Sokolov moral te dni po trgovskih poslih v Zagreb. V hmeljskih zadevah ga nadomešča v Žalcu g. Golubov. Rusija nam začne v kratkem dobavljati bombaž. Odposlanstvo naših tkaninskih industrijcev, ki se je nedavno vrnilo iz Moskve, je sklenilo pogodbo za dobavo bombaža v vrednosti 1.000.000 dolarjev v kliringu, mili-

jon dolarjev v svobodnih devizah, za 600.000 din pa bombažnih odpadkov. Mi že dobavljamo Rusiji v smislu trgovinske pogodbe naše prideške. V kratkem bo poslano v Rusijo 33 vagonov masti. Jugoslaviji namenjeni ruski bombaž izvira iz Južne Rusije in ustreza po kakovosti ameriškem. V Moskvi je bilo pa tudi sproženo vprašanje prevoza kavčuka za potrebe Jugoslavije skozi Rusijo. Rusija je dovolila, da bomo lahko čez njeno ozemlje uvažali kavčuk iz Amerike in Japonske, toda prevoznino bomo morali plačevati v kavčuku.

— V Jugoslaviji imamo blizu 4000 tvornic. Te dni je izšla v Beogradu obsežna gospodarska knjiga, ki jo je napisal višji uradnik v ministrstvu za trgovino in industrijo Kukoleča. V knjigi je opisan razvoj naše industrije v zadnjih 20 letih. Po podatkih te knjige je bilo leta 1938 v Jugoslaviji 3954 tvornic. Največ jih je odpadlo na živilsko industrijo, in sicer 1000. Na drugem mestu po številnosti so električne centrale in sicer jih je bilo 589. Tkanjskih tvornic je 432, kemičnih 193, za kovinsko stroko 206, strojnih 33, papirnic 51, tvornic olja 53, tiskarn 66, tvornic mineralnih olj 13, tvornic kavčuka 5 in tako naprej. Največ industrijskih podjetij je v dunavski banovini, in sicer 1016. Na drugem mestu je bivša savska banovina z 940. Sledi dravska banovina z 810 tvornicami, drinska z 260, moravska s 159, vardarska s 152, bivša primorska s 147, vrbaska z 88 in zeška s 73 tvornicami. Izjema je področje uprave Beograda, ki ima kljub svojemu sorazmerno majhnemu ozemlju v primeri s področji banovin 309 tvornic.

Novice

*** Kneginja Olga na slavi Društva za zaščito živali in rastlinstva.** Nj. Vis. kneginja Olga je najvišja zaščitnica Društva za zaščito živali in rastlinstva v Beogradu, ki je pretekli petek praznovalo svojo krstno slavo. Kneginja Olga je bila sprejeta in toplo pozdravljena od številne ugledne zbrane družbe in je prižgala slavsko svečo.

*** Jugoslovenska pevska zveza pripravlja slovesnosti ob polnoletnosti Kralja Petra II.** Na seji uprave Jugoslovenske pevske zveze 30. januarja v Beogradu so bili storjeni važni sklepi, da se bo čim dostojneje praznoval

vedela, koga ima pred sabo — odšla in se ni več vrnila. Tako sem se jaz prepričal, da je markiza pri vsej zadevi nedolžna in je ne bom več klical, dokler ne dobim prave zločinke v roko.»

»Ali upate, da boste to žensko našli?« je vprašala vdova.

»Težavno bo, toda našel jo bom. Ali vam je gospod Nointel povedal, kaj mi je snoči izročil?«

»Da, gumb z začetno črko mojega imena.«

»Draga moja Barbara,« se je nasmehnil sodnik, »sveta Barbara je velika svetnica. Četrtega decembra, na vaš god, bom priredil veliko pojedino, kamor bom povabil tudi gospoda stotnika Nointela. Glede gumba pa — poizvedel bom pri vseh pariških draguljarjih, ali ta gumb poznajo. In še vašo gospodinjo bom vprašal, ali pozna te vrste gumbe. Stara je že in se morda spozna na takšne družinske svetinje.«

Nointel je videl, da je njegova navzočnost zdaj že odveč. Poslovil se je in šel.

XVIII.

Nointel je bil po odhodu od lepe vdove zadovoljen. Stvar se je začela razvijati, kakor je treba. Le misel na Simancas in na Galmierja mu je grenila zadovoljnost.

»S tema dvema lopovoma moram čimprej obračunati,« si je rekel.

Odpeljal se je v kavarno, kamor je navadno hodil general južinat. Tam ga ni bilo. Zato je šel proti klubu. Med potjo pa ga je opazil pred nekim ogrom. Stopil je k njemu in ga potprepljal po rami:

»Dobil sem vas in vas bom aretiral!«

Simancas se je ves besen obrnil proti nje-

»Gospod, na kaj čuden način ustavljate ljudi.«

»Kaj hočete? Takšno navado imam. Z vami bi rad govoril. Ali bi šla v klub?«

»Zdajle pa res ne utegnem. Neko delo še imam.«

»No prav. Se bova pa med potjo malo pogovorila.«

»Jaz pojdem na to stran. Mudi se mi.«

»Meni se pa nič ne mudi. Kar spremil vas bom.«

»Oprostite, voz moram vzeti, tako nujno je.«

»Nič hudega. Se bom pa z vami peljal.«

»Torej me preganjate?«

»Morda. Ali se bova torej peljala s kočijo?«

»Ne. Rajši pojdiva peš.«

»Dobro. Tudi jaz rajši hodim.«

»Na kratko mi povejte, kaj prav za prav želite.«

Nointel je začel:

»Markiza vas je torej odpravila?«

»Če me mislite žaliti, vam sploh ne bom odgovarjal.«

»No, zaradi tega me ne bo preveč glava tolela. Obvestiti vas hočem, da je bila markiza danes pri preiskovalnem sodniku, ki je vso njeno zadevo razčistil, in zato bi vi pametno storili, če ne bi več mislili na tista dva milijona.«

»To bomo še videli. Markiza pa menda ni povedala preiskovalnemu sodniku, kako je bilo s smrtjo tistega gonjača na lovu...«

»Ne. To bom preiskovalnemu sodniku povedal jaz, ki sem spoznal tistega slavnega gonjača.«

»Jaz ga nisem...«

»O, vi ste ga dobro poznali. Plačali ste ga, da bi me ubil. In ko je drugič nerodno ustrelil je zadel sebe namesto mene.«

»Dokazal bom, da ste ga ubili vi ali pa markiza.«

»Le dobro premislite, ali sem bil jaz ali markiza. In sicer še preden pojdete k preiskovalnemu sodniku.«

»Kdor se poslednji smeje, se najbolje smeje.«

»Poslednji? To bo kapitan Crozon, ki se je zaklel, da bo vas, pisca anonimnih pisem naprej javno oklofutal, potem pa zaklal z mečem.«

»Ali ste me ovadili?«

»Vi ste ovadili gospo Crozonovo!«

»Gospod,« je dejal Simancas in pogledal na uro, »zdaj pa moram iti na sestanek. Povejte mi hitro, kaj želite od mene.«

»Želim, da v osemindesetih urah izgine iz Pariza, v petih dneh pa iz Frnacije. Za vas samega bo najbolje, če bo čimprej morje med vami in gospodom Crozonom.«

»Gospod, verjemite mi, da sem že sit te dežele, kjer tako ravnajo s pravico, kakor ne bi smeli. V soboto se odpeljem v Združene države.«

»Upam, da pojde z vami tudi vaš izvrstni doktor za živčne bolezni...«

»Galmier se misli vrniti v Kanado.«

»Izvrstni! Boga hvalite, da mora Crozon zdaj še najprej ženo pokopati. Zato lahko ostanete v Parizu še dva dneva.«

»Ali mi dovolite, da zdaj odidem?«

»Pojdite, toda ne pozabite, da vas nadzorujem.«

Simancas je šel, Nointel pa ga je spremljal s pogledom.

ustavil prvi osebni vlak na novi železniški postaji. Čeprav je lilo in snežilo, se je na postajališču zbralo mnogo ljudi z Jesenic, Javornika, Blejske Dobrave in Gorij, ki so proslavili otvoritev postajališča.

* **Zadušnica za obletnico smrti Ljube Davidoviča.** V Beogradu in v mnogih drugih mestih naše države so bile v soboto 15. t. m. spominske proslave Ljube Davidoviča za obletnico njegove smrti. Glavni odbor Demokratske stranke je priredil zadušnico v cerkvi sv. Save, ki so ji prisostvovali poleg rodbine pokojnega Davidoviča vsi člani glavnega odbora Demokratske stranke s predsednikom Milanom Grodom na čelu in mnogi politiki iz drugih strank. Jugoslovensko nacionalno stranko so zastopali Peter Živković, Bogoljub Jevtić, Jovo Banjanin in drugi. Samostojno demokratsko stranko minister za socialno politiko dr. Budisavljević in predsednik izvršnega odbora senator Večeslav Vilder, radikale Miša Trifunović, Andra Radojević in Boža Maksimović, socialiste Živko Topalović, navzočni pa so bili tudi drugi ugledni politiki.

* **Luksemburg spet izplačuje izseljenske rente.** Izseljenski odsek ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje je prejel obvestilo, da naši državljan, ki so si služili prejšnje čase rente v Luksemburgu, spet lahko prejamejo denar iz Luksemburga. Zato je potrebno, da vsi rentniki pošljejo ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje posebne listine (potrdilo, da še žive), da bo ministrstvo lahko doseglo izplačilo tega, kar nam dolguje Luksemburg.

* **Spremembe v voznem redu potniških vlakov.** S 17. t. m. je ukinjen na progi Celje—Velenje ob delavnikih vlak št. 9126 z odhodom iz Celja ob 20.43 in s prihodom v Velenje ob 21.51. Namesto njega vozi samo ob delavnikih vlak št. 9120 z odhodom iz Celja ob 19.05 in s prihodom v Velenje ob 20.13. Vlak št. 9126 z odhodom iz Celja ob 20.43 in s prihodom v Velenje ob 21.51 bo vozil torej samo ob nedeljah in praznikih. Nadalje je ukinjen od istega dne na progi Poljčane—Konjice vlak št. 8236 z odhodom iz Poljčane ob 16.30 in s prihodom v Konjice ob 17.18. Namesto njega vozi vlak št. 8238 z odhodom iz Poljčan ob 18.55 in s prihodom v Konjice ob 19.13.

* **Sprejem mladeničev v inženjersko in konjeniško podoficirsko šolo** v starosti od 18 do 21 let. Rok za prijavo v inženjersko je do 16. marca, v konjeniško do 15. aprila t. l. Vsa tozadevna pojasnila dobiti ustno ali

pismeno: Koncesionirana pisarna Per Franc, kapetan v p. Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za pismeni odgovor priložite kolek ali znamke za 10 din.

* **Upravni odbor Hranilnice drav. banovine** je namesto slovesne otvoritve podružnice v Kranju votiral znesek din 5000 za zimsko pomoč Mestni občini v Kranju.

* **Naš parnik »Dub« potopljen.** V Dubrovnik je prispela vest, da je bil na Atlantskem morju potopljen naš parnik »Dub«. Potopila ga je neznan podmornica. Parnik »Dub« je bil last Svobodne plovidbe in je vozil železno rudo iz Durbana v Filadelfijo. Posadka je štela 24 moških.

* **Naš parnik »Peter« na Atlantskem morju.** Iz Dubrovnika je krenil v New Port News v državi Virginija naš parnik »Peter«, ki ima 26 moških posadke in vozi tovor iz naših pristanišč.

* **106 let star mož je umrl v okolici Zelenice v Bosni.** To je bil Mustafa Šijaković, ki je doživel nenavadno visoko starost, čeprav v svojem življenju ni bil preveč zmeren. Mož se nikoli ni vozil z železnico ali z avtomobilom. Vse svoje življenje tudi nikdar ni bil bolan. Toda nedavno se je nalezal prehlada, ki ga je spravil v grob.

* **Šest zabavnih knjig dobre čitatelji »Domovine« za 40 din** (s poštino vred za 49 din) in sicer: Goncourt Edmond »Dekle Eliza«, Cervantes »Tri lovele«, Anatole France: »Pingvinski otok«, Leonid Andrejev: »Plat zvana«, Andrej Strug: »Jutri«, Leonid Andrejev: »Povest o sedmih obešenih«. Naročajo se v knjigarni Tiskovne zadrugе v Ljubljani, Šelenburgova ulica 3.

* **Dve smrtni nesreči.** V soboto zvečer se je v Šiški pripetila huda prometna nesreča. Hlapec Prve slovenske zidarske zadrugе Martin Dimic je vozil na dvovpreženem vozu naložene smreke proti Ljubljani. Za njim se je pripeljal v hudem diru na motornem kolesu 21letni ključavničar in mehanik Franc Novak, ki zaradi goste megle ni opazil voza. Posledica je bila, da se je Novak z vso silo zaletil v smrekove hlode in odletel z motorja na tla, kjer je obležal s prebitim levim sencom. Kmalu je prispel reševalni avto, s katerim so ponesrečenca odpeljali proti bolnici, a je že med prevozom umrl. Pokojni France Novak zapušča mlado ženo in majhnega otroka.

V soboto dopolnde je šel posestnik in vojni invalid Anton Goršek, ki ima svoje postvo na vrhu hribčka v Pečovniku pri Celju, po opravkih v mesto. V mestu je nakupil ne-

kaj blaga in se napotil zvečer proti domu. Ko je v temi stopal po zelo strmih pobočju proti svojem domu, mu je spodrsnilo. Goršek je padel, se zakotalil po pobočju, nato pa tresčil z vso silo z glavo v drevo. Ko so Gorška v nedeljo zjutraj našli, je bil že mrtev.

* **Otročiček žrtve nesreče.** Te dni se je pripetila v vasi Bregah pri Leskovcu huda nesreča. Sumičeva gospodinja je šla k sosedu in pustila svoje štiri mladoletne otroke same doma. Komaj 16-letna hčerka Angela je kuhala in pri tem postavila lonec vrele vode sredi kuhinje. Pri tem pa je pozabila paziti na svojo enoletno sestrico Marijo, ki se je splazila k loncu in ga prevrnila po sebi. Na obupne otroke klice so prihiteli sosede, ki so otroku nudili prvo pomoč. Otrok je bil opečen po vsem telesu in je po sedemdnevnih mukah umrl.

* **Samomor Slovenke v Beogradu.** Nedavno zjutraj si je v Beogradu končala življenje soproga ravnatelja Jugoslovenske družbe vžigalic Julka Goriškova. Z možem Mirkom sta bila prejšnji večer v večji družbi pri prijatelju advokatu Vinku Zorc, kjer so ostali do 6. zjutraj. Ko sta se vrnila domov, je Gorišek vzel iz žepa samokres in ga položil na nočno omarico, potem pa je šel za trenutek iz sobe. Ta čas je pa zaslišal iz sobe strel. Skočil je nazaj in našel ženo v zadnjih zdihljajih. Zapustila ni nobenega poslovnega pisma in zato ni znano, kaj jo je pognalo v smrt. Najbrž je bila kriva njena bolezen.

* **Smrtna nesreča na cesti.** Ko je 18-letni, pri nekem posestniku pri Sv. Katarini nad Trbovljami zaposleni hlapec Stanko Hribar z Marije Reke vozil les, se je na cesti pri Sv. Katarini prevrnil težko naloženi voz nanj in mu zdrobil lobanjo. Hribarja so prepeljali v celisko bolnišnico, kjer je umrl.

* **Kozolec je pogorel.** V zadnem času je bilo v Savinski dolini več požarov, ki jih je po večini zanetila zlobna roka. Tako je gorelo pri ge. Dečkovi v Gaberju pri Celju. Pri Ježovniku v Arji vasi, pri Celinški v Levcu in pri Holubarju v Kasazah. Nedavno noč pa se je vnel veliki kozolec posestnika Vinka Žagarja v Dobriši vasi pri Žalcu. Kozolec je bil poln sena in je pogorel do tal. Škoda znaša okrog 100.000 din, je pa po večini poravnana z zavarovalnico. Gasilec in sosedom se je posrečilo ogenj zaježiti, da se ni razširil na sosedna poslopja.

* **Smrtna nesreča starega gospodarja.** Osemdesetletni posestnik Golež Mihael v Hontunjah je pred dnevi šel iz stanovanja v nekoliko oddaljeno gospodarsko poslopje, da

Moritz Lilie:

Blodnje življenja

Povest iz preteklih časov

Iz strahu pred sodnim zasledovanjem se nisem upala takoj odpotovati domov v Nemčijo, temveč sem živela nekaj časa v Stockholmu in potem več let v Londonu. Naposled pa sem le sklenila, da se skrivaj vrnem v svojo domovino in se pri tej priložnosti odkrižam svojega spremljevalca. Toda motila sem se, zakaj komaj je odplula naša ladja na morje, je bivši prerok prikoral po stopnicah svoje kajute na krov in me pozdravil z zasmehljivo vljudnostjo. Od tega časa se je prislilil name ko senca. Nisem se ga več odkrižala.

O silnih prepirih, ki so bili dnevno med nama, rajši molčim. Prav tako ne bom pisala o potokih solz, ki so ponoči stekle na mojo blazino. Bile so ure, ko sem v silnem obupu hotela napraviti konec temu življenju.

Tedaj si prišel ti, Robert, in po dolgem času je v moji duši spet zasvetila zvezda upanja. Spet sem dobila veselje do življenja. V tebi sem upala najti zaščito in pomirjenje. Toda ni mi bilo usojeno. Včerajšnja nesreča je ugonobila moje nade, sirovo je razbila moje blažene sanje. Ko boš bral to pismo, bom že daleč od tod. Svet ima gotovo še kak skrit kotiček, kjer se bom pokorila za zlo in mirno umrla.

Oprost, da sem tako obširna, toda hotela sem ti svoje življenje brez olepšanja opisati in ti tudi podati sliko zlikovca, ki me je kot hudobni duh zavedel na zločinsko pot. Pro-

sim te, oprost mi, da nisem bila že prej nasprotni tebi odkrita. Strah, da ne bo konec lepih sanj, mi ni dopuščal, da bi bila govorila. Vem, da ne zaslužim odpuščanja in ne sočutja, morda pa vsaj iskrico sočutnega razumevanja, ki ga plemeniti ljudje nikoli ne odrečejo nesrečnikom.

Ostani zdrav in bodi srečen, kakor zaslužiš! Malvina!

Globoko pretresen je izročil Robert Malvinino pismo očetu.

»Kaj nameravaš storiti?« je vprašal oče sina.

»Najprej bom vzel večtedenski dopust, da bom s teboj odpotoval domov ter pozdravil mater in sestro.« je odvrnil mladi gledališki igravec. »Če ti je prav, se ustaviva med potjo v vseučiliškem mestu in povabiva mojega starega prijatelja Lassendorfa, naj naju spremlja.«

»V božjem imenu, saj veš, da imamo prostora dovolj doma.«

11.

V marcu je sijalo solnce že prav toplo in prijazno na zemljo, ki je še bila odeta v tanko sneženo odejo. Solnce je privabilo iz zemlje prve zvončke, ki so v topli sapici stresali svoje bele glavice. Pravni svetnik je korakal s sinom po ulicah vseučiliškega mesta. Ni šel bilo dolgo od časa, ko je bil Robert odločil pravne knjige in stopil na gledališke deske, a se mu je zdela, da je od tistega časa pote-

9

kla že vrsta let. Izkušnje, ki jih je bil deležen v kratkem času gledališkega udejstvovanja, so ga naučile spoznati vso resnost življenja in so napravile iz svežega, veselega mladeniča, resnega moža. Otožno mu je bilo pri srcu, ko je kot nekdanji visokošolec obujal spomine na lepe študentske čase.

»Ali veš za stanovanje svojega prijatelja Lassendorfa?« ga je vprašal stari gospod, ki mu je hoja po trdem cestišču postala že neprijetna.

»Obdržal je najino prejšnjo skupno sobo, a se ni mogel odločiti, da bi si na moje mesto poiskal kakšnega drugega sobnega tovariša,« je pripovedoval Robert. »Sicer pa bova kmalu na smotru.«

Oba moža sta nekaj trenutkov nato stopila v iskano hišo in šla po stopnicah v podstrešno sobo medicince Lassendorfa. Mladi visokošolec je presenečen planil pokoncu, ko sta Robert in njegov oče vstopila. Veselo je pozdravil starega gospoda, ki ga je poznal že od prej, nato pa je svojega bivšega tovariša viharo objel.

»Robert! stari prijatelj,« je vzkliknil Lassendorf, »če bi ti ne bil na najboljšem potu, da postaneš velik gledališki umetnik, bi moral biti jaz resno hud nate, saj mi že pol leta nisi odgovoril na nobeno pismo!«

»Oprost, mi to malomarnost. Prepričan sem, da mi jo boš oprostil, ko ti bom povedal, kaj sem vse doživel v T...«

»Sicer sem marsikaj slišal,« je odvrnil medicincec, »toda vedeli le nismo, kaj je resnica in kaj je laž. Mislim, da je bilo marsikaj pretirano.«

»Otroka, nikar ne načenjajta zdaj te zgodbe, v moji glavi še kar vse brni,« je rekel pravni svetnik. »Imela bosta še dovolj pri-

nakrmi živino in je s senika padel na lesen pod. Prebil si je lobanjo in zlomil tilnik. Ker se ni vrnil v hišo, so ga domači šli iskat. Našli so ga mrtvega v mlaki krvi. Bodi mu blag spomin!

*** Iz obupa v smrt.** V ljubljansko bolnišnico so pripeljali 21letno služkinjo Marijo Podlogarjevo iz Želmlja, ki je o priliki obiska neke prijateljice v mestu v njeni trenutni odsotnosti izpila steklenico lizola. V bolnišnici so ji izprali želodec, pa je kljub skrbni zdravniški negi umrla. Kaj je mlado obupanko pognalo v smrt, se ni moglo ugotoviti.

*** Ljubljanski brzoylak je v Tremeljah pri Celju usmrtil progovnega delavca.** V Tremeljah so te dni progovni delavci čistili s proge sneg. Med njimi je bil 28letni Jože Vetrli iz Lokrovca pri Celju. Okrog 15. ure se je pripeljal po progi od Zidanega mosta ljubljanski brzi vlak, istočasno pa njemu nasproti tovorni vlak iz Celja. Vetrli se je umaknil in se naslonil na lopatin ročaj. V tistem trenutku je privozil brzi vlak, tresčil v lopatino oporišče in odbil Vetrlija, da je padel na nasip ob Savinji. Nesrečnik si je prebil lobanjo na temenu in obležal nezavesten. Tovariši so mu takoj priskočili na pomoč. Odnegli so ga v čuvajnico, kjer je po polurnem hudem trpljenju izdihnil. Rajnik je bil izredno pridni mož. Bil je dober družinski oče in zapuščena enega nepreskrbljenega otroka in hudo prizadeto vdovo. Blag mu spomin!

*** Zaleigra mladih zaljubljenec.** H gostilničarju Antonu Gabriču v Splitu je prišel te dni njegov znanec podnarednik Franc Zuraj s svojo zaročenko 18letno Genovefo Rodinovo in ga prosil, da jima odstopi za nekaj časa sobo. Gabrič mu je ustregel. Zvečer istega dne je poslal gostilničar Gabrič svojo službenko, naj pogleda, ali je gostoma kaj potrebno. Na krkanje pa se ni nihče oglašil. Zadeva je postala sumljiva, zato je Gabrič obvestil policijo, ki je morala skozi okno v sobo, kjer je našla na postelji mrtvo Genovefo, kraj postelje na tleh pa njenega zaročenca. Dekle je imelo rano na prsih. Zuraj pa je imel dve rani na prsih in prerezane žile na obeh rokah. Najprej je streljal na zaročenko, potem pa še na sebe. Hkratu si je tudi prerezal žile. Samomorilca nista zapustila nobenega pisma. V Split so prišli sestra in dva brata pokojne Genovefe in pojasnili vzroke, ki so dovedli mlado Genovefo v smrt. Rodinova rodbina živi v Šibeniku. Genovefa je bila zaročena z nekim pehotnim podnarednikom, ki je služboval v Šibeniku, pa je

bil pozneje premeščen v Bileće. Med tem se je Genovefa spoznala z mornariškim podnarednikom Francem Zurajem. Zaljubila sta se in sklenila, da se poročita. Njeni starši pa so zahtevali od Genovefe, da se poroči s prvim zaročencem. Ker Genovefa tega ni hotela je šla v Split, kjer se je sestala z Zurajem in šla z njim v smrt.

*** Smrt zaradi padca po stopnicah.** V ljubljanski bolnišnici je umrl za poškodbami 33 letni delavec Rudolf Karner iz Hrastnika. Karner je dan poprej padel doma po kamnitih stopnicah več metrov globoko in tresčil

z glavo naprej ob podzidek, da je obležal nezavesten s prebito glavo. Prepeljali so ga takoj v ljubljansko bolnišnico in mu nudili vsoto potrebno pomoč, ki je bila zaman.

*** Roparski napad na posestnico v samoti.** Nedavno ponoči so neznan razbojnik vdrl v domačijo posestnice Antonije Kastelčeve v Polju ob Sotli. Staro ženico so pretepli in ji odnesli nekaj gotovine, masti in prekajenega mesa. Orožniki so aretirali nekega fanta iz občine Sedlarjevega, ker je osumljen, da je sodeloval pri napadu.

Novi proračun dravske banovine je povečan

V ponedeljek 17. t. m. se je sestal v Ljubljani bankski svet in začel razpravljati o novem proračunu dravske banovine. Novi proračun ni sestavljen za 12 mesecev kakor vsi dozdajšnji, temveč samo za dobo devetih mesecev, to je od aprila l. 1941. do 31. decembra 1941 zaradi tega, ker se je moral banovinski proračun v smislu novega zakona o državnem knjigovodstvu prilagoditi državnemu proračunu, katerega proračunsko leto se bo odslej krilo s koledarskim letom.

Dohodki novega banovinskega proračuna znašajo 125.070.000 din in prav tolikšni so izdatki.

Na posamezne oddelke banske uprave je proračunska vsota porazdeljena takole:

Obči oddelek in glavna pisarna 6.580.890 din, upravni oddelek 1.211.700 din, kmetijski oddelek 8.594.380 din, prosvetni oddelek din 21.966.310, tehnični oddelek 40.650.940 din, oddelek za socialno politiko in narodno zdravje 10.339.120 din, finančni oddelek 13.348.860 din, oddelek za trgovino, obrt in industrijo 3.767.810 din, prispevek banovinskega zavodam 13.610.650 din, proračunski rezervni kredit 5.000.000 din.

Dohodki proračuna so pričakovani iz tehle virov: dokladi na državne neposredne davke 59.596.250 din, delež na skupnem davku na poslovni promet 4.185.000 din, trošarina din 34.065.000 din, davki in takse 18.487.500 din, odkupnina za osebno delo 112.500 din, razni dohodki 4.549.410 din in terjatve iz prejšnjih let 3.975.000 din.

V primeri z zdaj veljavnim proračunom za l. 1940-41. so izdatki v novem proračunu

narasli, posebno če upoštevamo, da je stari proračun veljal za dobo 12 mesecev, novi pa je določen samo za dobo 9 mesecev. Narasli so proračuni vseh oddelkov, zlasti pa proračuna tehničnega in prosvetnega oddelka.

Zdaj vladajoče razmere in draginja so vtisnile svoj pečat tudi novemu banovinskemu proračunu. Večji izdatki so potrebni zaradi povečanja plač banovinskim in državnim nameščencem in zaradi porasta cen vseh materialnih izdatkov. Materialni izdatki so se najbolj občutno povečali za financiranje banovinskih ustanov in zavodov, ki nimajo svoje ekonomije. Proračun tehničnega oddelka se je zaradi tega znatno povečal, ker mora oddelek večino svojih del opraviti že v dobi 9 mesecev, in sicer v mesecih, ko so dela na cestah in drugod najbolj nujna.

V proračunu upravnega oddelka ni več postavke za združevanje občin, ker je to delo že opravljeno. V kmetijskem oddelku so izdatki višji za kmetijsko in gospodarsko izobražbo. Za ureditev posestva »Lepi dol«, kjer bo banska uprava ustanovila poseben zavod za gojitev sadja, je v proračunu nova postavka 300.000 din. V proračunu prosvetnega oddelka je nova postavka 240.000 din za stanarino za prejšnje leto učiteljicam, ki niso poročene z učitelji. V proračunu tehničnega oddelka je posebna izredna postavka za cestarje v znesku 945.000 din. V proračunu za trgovino, obrt in industrijo je nova postavka 265.000 din za preureditev električne napeljave v tehnični srednji šoli v Ljubljani.

Za kritje izdatkov bodo v veljavi 50odstotna obča doklada, 50odstotna cestna dokla-

ložnosti, da s bosta pogovorila. Zaenkrat mi prizanesite s to rečjo.

»Prav imaš, oče!« je soglašal gledališki igralec, »nikar ne pogrevajmo teh razburljivih spominov!«

»Zdaj pa, otroka moja, pustita me eno uro samega. Zelo sem utrujen od dolge vožnje z vlakom in bi rad malo počival.«

»Kar izvolite, gospod pravni svetnik,« je vzkliknil medicinec in vrgel na ogenj v peči nekaj velikih kosov premoga. »Medtem pojdeva z Robertom na sprehod po mestu in bova obujala stare spomine.«

Prijateljca sta si imela mnogo povedati, ko sta stopala po mestnih cestah.

Robert je povpraševal po svojih starih znancih in Lassendorf mu je odgovarjal. Naposled je predlagal, da bi se vrnila domov.

»Medicinec je obstal pred prijateljem.« Povpraševal si po vseh, ki so tvoji znanci,« je rekel resno in očitajoče, »osebo, ki ti je bila najbližja, pa si pozabil.«

»Gretico misliš, kaj ne?« je rekel tiho in s prizvokom sramovanja mladi umetnik. »Zelo sem jo užalil!«

»Prav gotovo si jo,« je menil Lassendorf. »Tvoje početje je pognalo mladenko na rob groba.«

»Ali je bolna?« je vprašal Robert hlastno.

»Bila je bolna. V hudi vročini je cele tedne nihala med življenjem in smrtjo. V vročici je mnogo govorila o tebi. Jaz sem ti bil pisal o tem in te prosil, da jo obiščeš, kar bi bilo najboljše zdravilo za njeno bolezen. Žal je to pismo kakor mnogo drugih ostalo brez odgovora.«

Robert je čutil, kako upravičeni so bili ti očitki, zato se ni upal odgovarjati. Molče je poslušal.

»Zdaj je spet zdrava,« je nadaljeval študent, »toda ni več sveža in vesela deklica, kakršna je bila prej. Grenka izkušnja jo je napravila resno in tiho.«

»Bedak sem bil!« je bolestno vzkliknil Robert, »zavrgel sem demant in si rajši vzel bleščeče steklo. O, da bi se to nikoli ne bilo zgodilo!«

»Medicinec je čudno pogledal svojega tovariša. »Ali ne bi morda šla k njej?« je rekel tako mimo grede.

Gledališki igralec je prijel prijatelja za obe roki. »Ali misliš, da bi mi Gretica odpustila?« je vprašal z glasom, ki je izražal upanje.

»Prava ljubezen ne pozna trajne jeze,« je odvrnil Lassendorf, »prava ljubezen ne odkloni roke, ponudene v spravo.«

»Prehudo sem užalil Gretico, ne upam se spet stopiti ji pred oči,« je rekel mladi umetnik malodušno bolj samemu sebi kakor prijatelju.

»Gretica te je zmerom zagovarjala, te z resnično plemenitostjo branila in skušala opravičiti tvoje zablode, čeprav je silno trpela. Še zmerom te ljubi in oprostila ti bo, če se ji spet skesano približaš.«

»A kaj misli o meni gospa Siebertova, kako naj si upam stopiti pred njo?«

»Ne bo nasprotovala volji svoje edine hčerke, ki jo ljubi z neizmerno nežnostjo, če bo videla tebe resnično skesaneга.«

»Gretina mati pač lahko upravičeno dvomi o meni, kar moram priznati v svojo globoko sramoto,« je vzkliknil Robert, toda moj trden sklep je, da hočem popraviti, kar sem zakrivil. Na kolenih si hočem izprositi odpustanje od najplemenitejše tako zelo užaljene mladenke in ne vstanem prej, dokler

mi ne odpusti. Če me pa več ne bo marala, ji bom dal roko in se ne bom več zanimal za nobeno žensko na svetu. Pojdiva, obiščiva Gretico, njeno stanovanje ni več daleč!«

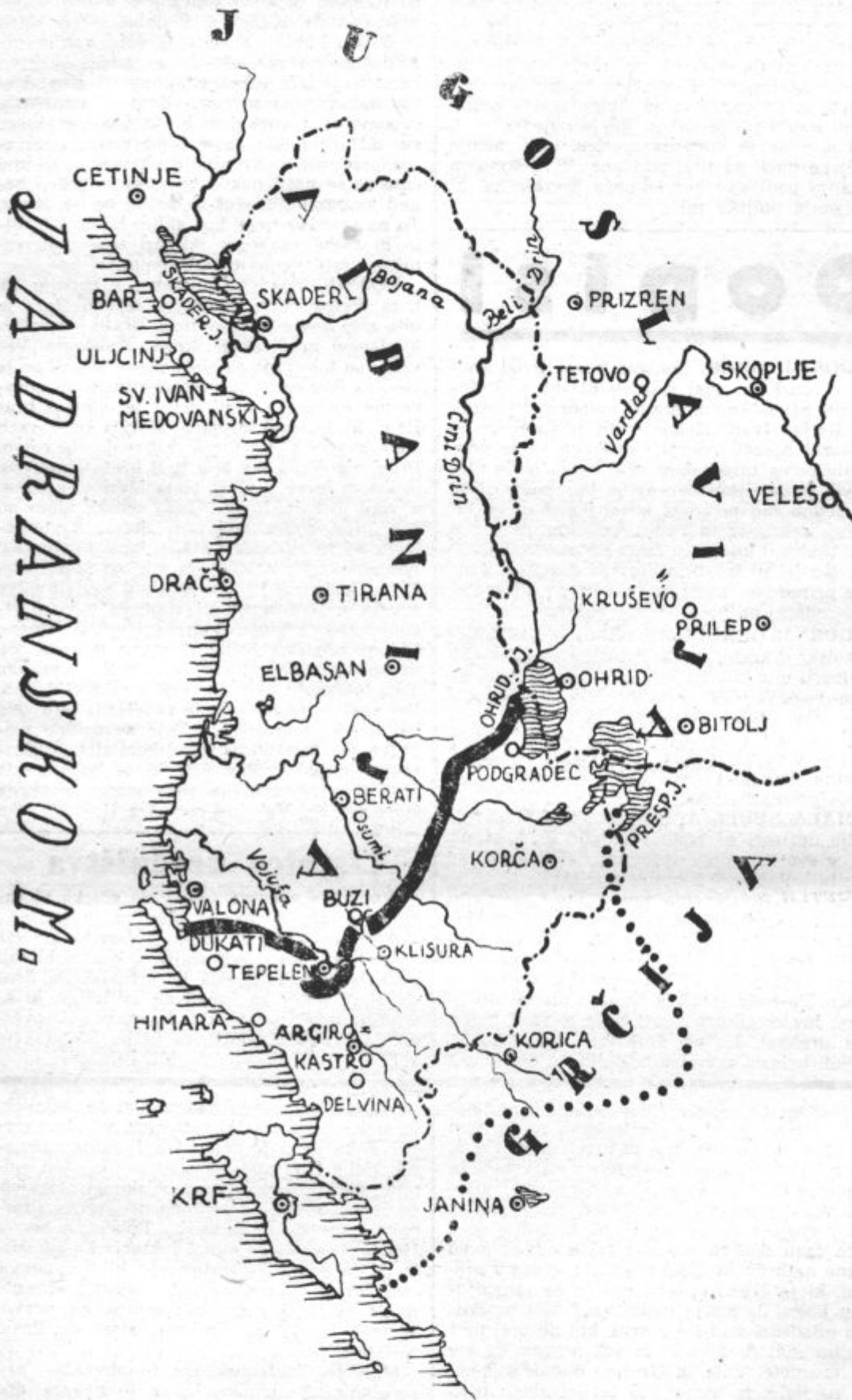
Smehljaje se je sledil študent prijatelju, čigar koraki so ubirali pot v predmestje, kjer sta obe ženski še zmerom stanovali. Čuden občutek je spreletel umetnika, ko je po tolikem času spet stopil na vrtiček, kjer je bil preživel najlepše ure svojega življenja — občutek sramu in kesa. Tu je bil prostor, kjer sta poleti stala zeleno pobarvana miza in vrtna klop, tu je bil ljubljani deklici povedal veselo novico, da je nastavljen pri gledališču in tu se je Greta zaradi te novice jokala, kakor bi bila vnaprej vedela, da bo doživela grenke dni. Danes mu Gretica ni prišla naproti kakor v onih srečnih dneh, da bi se ga oklenila okoli vratu. Tih in pust je bil vrt in drevesa so stegovala svoje gole veje proti mlademu možu, kakor bi ga bila hotela izgnati iz tega tihega svetišča, katero on s svojo prisotnostjo oskrunja.

Oklevaje je stopil bliže in srce mu je začelo slišno tolči v prsih, ko je zagledal pri oknu prijazne dvorišne hišice Gretino sklonjeno nad ročnim delom. Mladenka je vzdignila glavo, ko je zaslišala bližajoče se korake, in njen ljubeč, a bled obraz je globoko zardel ob pogledu na nepričakovani obisk.

»Vračam vam izgubljenega sina!« je vzkliknil Lassendorf na pol v šali, na pol resno, ko sta vstopila. »Bodite mi milostni, saj se je kakor njegov tovariš v svetem pismu za svojo nepremišljenost moral hudo pokoriti!«

Gospa Siebertova je resno in očitajoče pogledala mladega umetnika, nato pa se je hladno priklonila. Študenta, ki je Siebertovi po odhodu Roberta, pogosto obiskal, je pri-

Italijansko-grško bojišče v Albaniji

Naš zemljevid prikazuje Albanijo z njenimi sosedomi Jugoslavijo in Grčijo. Debela črta prikazuje položaj italijanske fronte, kakršna je bila sredi tega meseca. Pikčasta črta na grškem ozemlju prikazuje približno mejo, do kamor so vdrla Italijani v svoji prvi ofenzivi proti Grkom, takoj po začetku sovražnosti.

Kakor znano so se začele vojne sovražnosti med Grčijo in Italijo, ki je bila že davno prej zasedla Albanijo, lani 28. oktobra. V nekaj dneh so Italijani prišli že precej globoko na grško ozemlje (glej zemljevid), vendar so se Grki hitro znašli in že 3. novembra je poročalo uradno grško vojno poročilo, da jim je uspelo ustaviti nadaljno sovražnikovo prodiranje. Odtlej je grška moč vse bolj naraščala. Pomoč so dobili Grki tudi od Angležev, ki so jim prišli pomagat največ z letali, pa tudi po morju so jim pripeljali mnogo težkega orožja in municije. Sijajno opremljeni in or-

ganizirani grški vojski, ki jo je vodil prav za prav nedavno umrl ministrijski predsednik general Metaksas, pa ni uspelo le zadržati italijansko napredovanje, temveč je sama prešla v ofenzivo in v nekaj dneh prestavila fronto v vsej dolžini na albanska tla. Pravkar so na mestu, ki ga na zemljevidu označuje debela črta. Najhujši boji se bijejo za mesto Tepeleni, ki ga imajo Grki že skoraj povsem obkoljenega; posebno višinske postojanke na okoliških visokih hribih so v njihovih rokah. Italijani pa mesto z vsemi silami branijo, ker se zavedajo, da bi padec Tepelenija pomenil tudi skorajšnji padec Valone, najvažnejšega albanskega obmorskega пристanišča. Tako se že nekaj časa fronta tod bistveno ni spremenila, čeprav so nedavno poizkušali Italijani izboljšati svoje položaje z veliko ofenzivo. Takoj za njo pa so pričeli Grki z velikim napadom vzdolž vse fronte, vendar do zdaj večjih uspehov še niso dosegli.

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Iz enotne moke se dajo napraviti tudi palačinke. Seveda niso take palačinke prav odlične, vendar so čisto okusne. Od palačinke se terja, da je tanka, a iz enotne moke moraš napraviti malo debelejšo. Da boš tudi z marmelado varčevala, ker varčevanje terjajo zdajšnji hudi časi, potresi vsako palačinko le s sladkorjem in jo pokapaj z limonovim sokom.

Ocvirkovka iz enotne moke. Napravi testo iz enega kilograma enotne moke (lahko dodaš nekaj bele moke), treh kuhanih in pretlačenih krompirjev, vzhajane kvasa in soli. Ko je testo kipnilo (vzhajalo), ga razvleci za prst debelo, pomaži z vročimi ocvirki, katerim si primešala žlico smetane, pobrane z zavrelega in ohlajenega mleka. Potresi še, če hočeš, z majhno količino sladkorja, zavij in deni v pomazano pekačo. Pusti, da ocvirkovka kipne (vzhaja), kar traja do tri četrt ure, nato pa peci eno uro v precej vroči pečici.

Kunec (domači zajec) v papriki. Očiščenega kunca zreži na koščke, malo nasoli, stolci na drobno malo paprike, potresi z njo kunca, deni nanj štiri žlice vina in prav toliko vode (ali pa juhe) in pokrito duši. Ko je meso mehko zarumeni na sirovem maslu žlico drobtin, jih daj zraven, pončev preplakni z majhno količino juhe, vlij v kozico in pusti, da še nekoliko prevre. Tako daj domačega zajca z omako na mizo.

Juha s suhimi gobami in krompirjem. Skuhaj kakšnih pet na drobne koščke zrezanih krompirjev v poltretjem litru slane vode. Prideni lorberjev list, malo na drobno zrezanega peteršilja, česna in timeza. Nato deni v kozico dve žlici masti in dve žlici moke. Ko je rumeno, dodaj drobno zrezane čebule, in ko se čebula zarumeni, primerno količino poparjenih suhih gob, ki si jih po poparjenju sesekljala in ožela. Mešaj, da se malo osuši, prilij malo kisa in dodaj prej kuhan krompir z vodo vred. Premešaj dobro, pridni nekaj kisle smetane in popra ter pusti, da vre, dokler ni kuhano. Juha je prilično gosta. Če pa imaš zemlje, ki so zdaj redkost, skuhaj juho bolj čisto in jo kuhano vlij na sprazene zemlje. Da bo juha bolj čista, vzemi le tri krompirje in dodaj nekaj manj gob.

Praktični nasveti

Dober nadomestek za kavo je tudi žgana turščica. Zdaj tudi nimamo preveč ječmena, katerega mnoge gospodinje znajo same prežgati za kavo. Kakor beremo v listih, se da prav dobro uporabiti namesto ječmena turščica. Kava iz prežgane turščice je okusna in sladka, da jo je treba le malo sladkati. Ker nima kofeina, je enako kakor ječmenova prav zdrava tudi za otroke.

Zdaj se nabirajo kolmežve korenine. Proti koncu februarja je čas nabiranja kolmeževih korenin. Kolmež rase ob rekah, potokih in stoječih vodah. Kolmežve korenine se razrežejo na krajše kose, olupijo in posušijo na zmerno topli pečici. Kolmežev čaj (na en liter vode 10 do 15 gramov v prah zmletih kolmeževih korenin) je dober za želodec, da laže prebavljaš. Žene tudi na vodo, zato ga zlasti pijejo vodenični ljudje. Enako stare gnojne rane umijemo z bolj gosto kolmežovo vodo, nato pa posujemo rano s kolmeževim prahom.

Preprosta obleka je najlepša. Dobijo se ženske, ki mislijo, da je elegantno, če se oblačijo v kričeče načičkane obleke in v klobučke, zveržene na vse načine in okrašene z vsemi mogočimi rečmi. Zraven pa mislijo, da je fino, če imajo na prstih polno prstanov in v ušesih kakšne smešne uhane. Naj povemo tem ženskam tole skrivnost: Moškim tako oblačenje ni všeč. Moški smatrajo za lepo, če je ženska oblečna čednoe, vendar preposto in ne prav kričavo, brez nepotrebne navlake. Klobuček mora biti ličen, a ne smešne oblike. Za moški okus je ženska elegantna, če se oblači tako, da se vidita ličnost in preprostost združena v eno.

RADIO

Liubliana

od 23. februarja do 2. marca.

Nedelja, 23. februarja: 8.00: Jutrnji pozdrav. 8.15: Operni trio. 9.00: Napovedi, poročila. 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve (Jobst: Slovenska maša za mešani zbor in orgle). 9.45: Verski govor (dr. Ignacij Lenček). 10.00: Hrvatske pesmi (plošče). 10.15: Radijski salonski orkester (vodi Novšak). 11.00: Valčki in polke (plošče). 11.45: Koroške pesmi v harmonizaciji Luke Kramolca bo pel sekstet »Javornik«. 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Bodimo dobre volje (Duet Jožek in Ježek in radijski orkester). 17.00: Veselo popoldne: Gorenjski trio (samospjevi Ahačiča), vmes plošče. 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Slovenska ura: Arnošt Adamič: Blaž Kocen ob 120 letnici rojstva. Življenjepisna zvočna igra (člani radijske igralne družine). 20.30: Godba 40. p. p. triglavskega 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Radijski orkester.

Ponedeljek, 24. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). 12.00: Nekaj poskočnih (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Nacionalni spored (radijski orkester). 14.00: Poročila, objave. 17.30: Šramel »Škrjanček«. 18.10: Duševno zdravstvo (dr. Anton Breclj). 18.30: Plošče. 18.40: Vsakoleten razvoj prirode, II, del (prof. Moder). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura: Zagreb govori. 19.40: Plošče. 19.50: Deset minut zabave. 20.00: Pridržano za prenos. 22.00: Napovedi, poročila.

Torek, 25. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Slovenski napravi in radijski orkester. 14.00: Napovedi, poročila. 14.15: Šolska ura: Pojdemo po naših vaseh (Julija Cučeva). 17.30: Za oddih: dueti harmonik (brata Goloba), vmes godbe na pihala (plošče). 18.40: Notranje zmede v Rusiji v začetku XVII. stoletja (Fran Terseglav). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura: Pesem slovenske Matice med Jugoslovenci (predaval bo Karel Mahkota in pel zbor Glasbene Matice). 19.40: Plošče. 19.50: Gospodarski pregled (Drago Potočnik). 20.00: Včasih je lušno b'lo, zdaj pa ni več tako... Vesela revija vsakdanjih mask. Izvajali bodo člani radijske igralne družine in sodelovala Jožek in Ježek (vmes nekaj plošč). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Olga Pertotova bo peela v španščini plesne pesmi ob spremljevanju klavirja.

Sreda, 26. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). 12.00: Iz češke orkestralne glasbe (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Godalni kvartet (Marin, Burger, Ivančič, Comelli). 14.00: Napovedi, poročila. 17.30: Preludiji in melodije (plošče). 18.00: Mladinska ura: a) Peš na morje (Volta), b) Dijaška oddaja: 1. Breški študentje, 2. Dijakova nedelja (dr. Vilko Fajdiga). 18.40: Razlika med značajji (dr. Stanko Gogala). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura: Vojaška oddaja. 19.55: Plošče. 20.00: Ura Dvoržakovih komornih skladb (prof. Jan Slaš — violina, prof. Čenda Šedlbauer — violončelo, prof. Janko Ravnik — klavir). Uvodno predavanje (dr. Dragotin Cvetko). 21.00: Balalajke (plošče). 21.15: Pevski koncert Corrie Koopman-Eerensove (kontraalt) ob spremljevanju klavirja (prof. Marjan Lipovšek). 22.00: Napovedi, poročila.

Četrtek, 27. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). 12.00: Nekaj solistične lahke glasbe (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Radijski salonski orkester (vodi Petrič). 14.00: Napovedi, poročila. 17.30: pisan spored (radijski orkester). 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura: Beograd govori. 19.40: Plošče. 19.50: Deset minut zabave. 20.00: Koncert zboru Glasbene Matice in Slovenskega vokalnega kvinteta, vmes predavanje o pevskem zboru Glasbene Matice do konca svetovne vojne (Mahkota). 21.00: Radijski orkester. 22.00: Napovedi, poročila.

Petek, 28. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). 11.00: Šolska ura: Kramljanje z mladino (Miroslav Zor). 12.00: Iz slovenskih logov in gajev (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Slovan na dan (koncert radijskega orkestra). 14.00: Napovedi, poročila. 14.10: Tujskoprometna poročila: Pokljuka in Komna, ponosni planinski postojanki. 17.30: Salonski kvartet. 18.10: Sodobne skrbi in omejitve v gospodinjstvu (Marinčeva Angela). 18.30: Plošče. 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Dodekanez in Ciper (dr. Roman Savnik). 19.40: Plošče. 19.50: Narodnovzgojni moment v gorah (Jordan). 20.00: Vsakemu nekaj (plošče). 20.30: Koncert (Pavla Lovšetova in radijski orkester; dirigent Šijanec). 22.00: Napovedi, poročila.

Sobota, 1. marca: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). 12.00: Plošča za ploščo pisana zmes, godba vesela in pesmice vmes. 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Plošča za ploščo pisana zmes, godba vesela in pesmice vmes. 14.00: Poročila, objave. 17.00: Otroška ura: Nastop »Pavlihovega odra« (prenos iz velikega studia). 17.30: Slike iz prirode (plošče). 17.50: Pregled sporeda. 18.40: Pasivna obramba in zaščita (sestra Marija Pokornova). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Beseda k prazniku. 19.40: Ko-

rošči pojo (plošče). 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). 20.30: »Na straži hrvatski«. Potopisen in narodopisen večer. Napisal Davorin Petančič. Izvajali bodo člani radijske igralne družine.

Čaroben sad, ki hlepita po njem človek in žival

Na Malajskem otočju dozori trikrat na leto plod, ki mu pravijo domačini durio. Po vonju spominja durio na česen in star sir. Evropec, ki prvič uživa ta plod, si navadno zatisne nos. Kmalu se pa navadi njegovega čudnega okusa in potem ga ne more več pogrešati. So Malajci, ki se hranijo izključno s temi plodovi. Pa tudi mnogi Evropci se jim ne morejo več odreči. Najzanimivejše je, da tudi nekatere živali ne morejo živeti brez teh plodov, tako sloni. V živalskih vrtovih nekaterih velikih malajskih mest so ugotovili, da tudi tigri zelo radi jedo durio in da postanejo sčasoma zagrizeni rastlinojedci.

Strokovnjaki dele drevesa, ki rode ta sad, v petnajst vrst, toda samo dve ali tri vrste dajejo sadove, ki človeka in žival tako skriv-

nostno privežejo nase.

Zrel plod je velik kakor otroška glava in zelo bodičast. Semena so velika kakor naš kostanj. Malajci jedo te plodove po večini sirove. Znajo pa iz njih pripravljati tudi zelo okusna in redilna jedila in so celo prepričani o tem, da imajo ti plodovi pomlajevalni učinek. Če namreč uživa človek te plodove, ostanejo njegovi živci v prijetna napetosti. Po mnenju Evropecev je to najboljši plod, kar jih daje vroča zemlja. Zato so se našli v zadnjih letih podjetni ljudje, ki so skušali te plodove izvažati v ameriške in evropske države. Zaenkrat pa večjega uspeha niso dosegli, kajti ti plodovi izgube med vožnjo ne samo okus, temveč tudi vse lastnosti, zaradi katerih so v svoji domovini tako priljubljeni.

Zaljubljena zgodba dolarske milijonarke in šoferja

Časi zaljubljenih grajskih gospodičen in ognjevitih vitezov so že davno minili. Toda kljub temu prinaša vsakdanje življenje še zmerom zgodbe, ki so polne tako zvane romantike. Celo v Ameriki, kjer je svet tizen, se lahko primeri kaj takega. Pred tedni je bilo ameriško časopisje polno vesti o ljubezenski pustolovščini 18-letne Natalije Carrove, edinke bogatega Newyorčana.

Mlada Natalija je poleg bogastva še telesno mikavna, zato ni čudno, da so se za njo pehali številni snubci. Dekle pa se ni moglo ogreti za nikogar. Neprestano je tožila, da se v družbi strahotno dolgočasi. Oblegal jo je sicer cel roj oboževalcev, toda vsakogar, ki jo je zaprosil za roko, je ponosno odbila. Naposled pa je počil ledeni oklep, ki je oklepal njeno srce: lepa Natalija se je zaljubila, in sicer v čisto navadnega šoferja Valterja Stranforda.

Nekega dne ji je namreč zunaj na cesti odpovedal motor pri avtomobilu. Zaman se je trudila, da bi ga spet naravnala. Priskočil ji je na pomoč neki šofer in ji pomagal iz zadrege. Spoznala je v njem vedrega človeka, ki je v trenutku omrežil njeno srce. Mladi mož je bil preprost, spodoben človek

ki ni pri tem razvajeni milijonarki prav nič dvoril, temveč je govoril z njo kakor enak z enakim.

Natalijin oče bankir Carr seveda ni bil navdušen, ko mu je edinka zaupala svojo srčno skrivnost. Še tisti trenutek je sklenil, da iz te moke ne bo kruha. Valterju Stranfordu je postal večjo vsoto denarja in sodil, da je s tem zadeva končana. Natalijo pa je poslal, ko je bil izvedel, da se še vedno sestaja s šoferjem, k daljnim sorodnikom. Mož pa očitno ni računal v vztrajnostjo svojega otroka. Čez nekaj dni je dobil od hčere brzojavko, v kateri mu je postavila pogoj: »Če mi v sedmih dneh ne daš svojega očetovskega blagoslova, pojdem takoj v samostan, kajti brez ljubljenega Valterja je svet zame prazen«.

Oče na ta ultimati, ki ga ni smatral za resnega, ni odgovoril. Toda koliko je bilo po sedmih dneh njegovo presenečenje, ko je zvedel, da je Natalija res stopila v samostan. Vse nujne očetove brzojavke niso ničesar zalegle. Moral se je sprijazniti s šoferjem, ki ga zaljubljena mladenka ni hotela zapustiti.

Negovati zobe pomeni varovati zdravje!

Sargov
KALODONT
proti zobnemu kamnu

× Malta ni majhen otok. O Malti, ki je v anglešk' oblasti in jo italijanska letala pogosto napadajo, si mnogi mislijo, da je majhen otok Sredozemskega morja. Temu pa ni tako. Malteško otočje ima površino 323 kvadratnih kilometrov, od tega odpade 248 kvadratnih kilometrov na južni, glavni otok Malto, 18 na srednji, skoro neobljudeni otok Comino, 57 pa na severni otok Gozzo. Površina Malte je v glavnem okrog 250 m visoka skalna ravan, ki pada proti jugu in jugozapadu strmo proti morju. Na tej strani so številni zalivi. Angleži so v času svojega gospostva nad Malto storili vse, da so jo spremenili v nezavzeto trdnjavo. Zlasti so pospešili to delo v zadnjih letih, ko so se začeli Italijani oglašati s svojimi pravicami do Malte. Zgradili so dolge vrste podzemskih, betonskih utrd in garnizijo so povečali. Mnogo milijonov je šlo za ta dela. Ne samo zoper napada z morja, temveč tudi zoper napada iz zraka je otok silno zavarovan.

× Zelo stroge kazni v Rumuniji. Po vesti iz Bukarešte se po novih predpisih v Rumuniji kaznujejo s smrtno kaznijo vsi, ki se kakorkoli pregrešijo proti javni varnosti in koristim države, zlasti tisti, ki skrivajo orožje, jemljejo po vojašnicah strelivo, pripravljajo napad na člane vlade, oficirje in uradnike, zasedajo javna poslopja, poškodujejo javne naprave ali utajijo nad milijon lejev državnega denarja. Prepovedane so vsa združenja, ki niso ustanovljena s posebnim dovoljenjem novih oblastev. O vseh teh prestopkih sodijo vojaška sodišča.

× Koliko vojaštva ima Nemčija. Angleški dnevnik »Manchester Guardian« piše, da ima Nemčija zdaj kakih 210 divizij po 20.000 mož, z dopolnilnimi četami vsega skupaj blizu pet milijonov vojakov in do 14 oklepni divizij. Od te vojaške sile je kakih 20 divizij v Holandiji, do 80 divizij v Franciji, kakih šest divizij na Norveškem, štiri na Danskem, vzdolž sovjetske meje 60 divizij, 20 v Avstriji in na Češkem, v Rumuniji kakih 10, v Italiji morda dve. 60 najboljših divizij je pripravljeno za vdor v Anglijo.

× Debeli možje so dobri piloti. Znano je, da je rimski vojskovodja in cesar Julij Cezar ukazal, da morajo biti vsi ljudje, zlasti vojaki v njegovi najbližji okolici debeluh. Cezar je bil prepričan, da debeli ljudje ponoči mirno spijo, medtem ko vitki in suhi možje ponoči neprestano kujejo zarote. Kaže, da se potem ravna tudi angleški letalski minister Kingsley Wood, ki so mu posebno všeč debeli piloti in pa debelo strežno osebje na letalih. Drži se menda mnenja strokovnjakov, ki trdijo, da so debeluh najboljše piloti za dalne polete. Ti ljudje namreč jedo z zadovoljstvom ter nekako laže prenašajo napore in mraz.

× Grška podmornica potopila italijanski prevoznik. Grško mornariško ministrstvo poroča, da je grška podmornica »Panikolis« 29. januarja ponoči pred pristaniščem Brindisijem potopila 10.000 tonski italijanski prevoznik, poln vojaštva in orožja.

× Mravlje si gradijo vodnjake. Argentinski učenjak Marino Blanes se je bavil z vprašanjem od kod si mravlje v suhem letnem času dobivajo vodo. Naključje mu je pomagalo. Blanes si je dal kopati vodnjak. Pri tem je odkril komaj za prst debel rov, ki je držal posevno 20 m globoko do talne vode. V tem rovu je bilo vse polno mravelj. Znanstvenik je odkril tudi vhod v ta rov in sicer pod nekim mravljiščem.

× Nemčija je zasegla dansko vojno brodoge. Švedski dnevnik »Dagens Nyheter« poroča, da so nemška oblastva zasegla danske torpedne rušilce in danske podmornice, čeprav je bilo ob zasedbi Danske izrecno zagotovljeno, da ostane Danska gospodar svojega vojnega in trgovskega brodoge.

× Največje židovsko mesto na svetu je New York. Tri petine vseh židov na svetu živijo zdaj v Evropi. Samo židov prebivajočih med Baltskim in Črnim morjem, je 8 milijonov. V Evropi je bilo leta 1937 vseh židov 10.270.000 ali dobrih 60 odstotkov vseh židov na svetu, v Ameriki 5.110.000, ali 30 odstotkov, v Aziji 939.000 ali poldrugi odstotek.

v Afriki 666.000 ali skoro štiri odstotke in v Avstraliji 30.000 ali 0,2 odstotka. Zanimivo je, da se je v zadnjih desetletjih mnogo židov za stalno preselilo v Ameriko. V Zedinjenih državah je zdaj 4.500.000 židov. V New Yorku samem jih je 2.500.000. To je torej največje židovsko mesto na svetu.

MALI OGLASI

Naslovi inserentov oglasov s šiframi ostanejo strogo tajni.

DOLGOROČNO POSOJLO

dajemo članom varčevalcem vseh slojev, državnim in samoupravnim uslužbencem in posestnikom za kupnjo zemljišča, zidavo hiš. Ugodni pogoji. Informacije daje pooblaščen bančni zastopnik, Rajčeva ul. 1, vrata 1, Maribor. Priložite znamke din 3.—

300 DIN TEDENSKO

lahko vsak zasluži s prodajanjem ali izdelovanjem. Pošljite znamko za odgovor. Josip Batič, Ljubljana 7.

KUPIM MLIN

na vodni pogon. Ponudbe s točnim opisom mlina in ceno na Kočevar, mlin in žaga Metlika.

POZOR MIZARJI!

Furnirje panel in šperplošče v veliki izbiri poceni pri OBNOVA, F. Novak, Maribor, Jurčičeva ul. 6.

SAMO Dln 98.—

63719 Po ceni in dobra zapetna ura Shock Proof, lepo kromirano ohišje s svetlečimi številkami in kazalcem. Dln 98.—

63796 Ista z anker kolesjem na kamne tekoča s sekundnim kazalcem. Dln 185.—

63710 Ista s prima anker kolesjem na 15 kamnov s sekundnim kazalcem. Dln 260.—

Zahtevajte cenik zastoj in poštne prosto.

H. SUTTNER, Ljubljana 6

Lastna protokolirana tovarna ur v Švic.

Broširana knjiga: dln 10.—

Vezana knjiga: dln 15.—

ZALOŽBA „CESTA“ LJUBLJANA
KNAFLJEVA ULICA 5

JABLUS — JABOLČNIK

Kaj je JABLUS? »Jablus« je edina snov, iz katere napravite izvrsten jabolčnik ali hruškovec brez vsakega pravega sadjevca. Je sestavljen po navodilih raj. g. dr. I. Vošnjaka in se tako tudi izdeluje. S poštino stane 50 lit. 48.50, 100 lit. 79.50, 150 lit. 117.50 in 300 lit. 217 dinarjev. — Dobili smo že čez 1000 pohvalnih pisem. Glavno zastopstvo »Jablus«, Podčetrtak.

UČENCA ZA KLJUČAVNIČARSKO,

mehaniško ali mizarško obrt daje boljše kmečka obitelji z dežele. Javijo naj se samo boljše obrtniki, ki bi potrebovali takega učenca, na naslov: Josip Knezoci, p. Križovljan Cestica pri Ormožu. Navedejo naj se pogoji sprejema. 53

MOŠTOVA ESENCA „MOSTIN“

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo s najhujšimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekl. za 150 litrov dln 25.—, po pošti dln 45.—, 2 steklenici po pošti dln 75.—, 3 steklenice po pošti dln 100.—

Preizkušen redilni prašek

REDIN ZA PRAŠIČE

Pri malih prašičkih pospešuje »REDIN« prašek hitro rast, krepi kosti in jih varuje raznih boleznih. Večji prašiči pa se čudovito hitro redijo in dobro prebavljajo.

Zadostuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 8 dln, po pošti 19.— dln, 3 zav. po pošti 35.— dln, 4 zav. po pošti 43.— dln. Mnogo zahvalnih pisem. Pazite, pravi »Redin« in »Mostin« se dobi samo s gornjo sliko in ga prodaja za kranjski del Slovenije drogerija KANO, Ljubljana, Židovska ul. 1 a. Za štajerski del Slovenije in Prekmurje pa samo drogerija KANO, Maribor, Gosposka ulica 34. Na deželi pa zahtevajte Redin in Mostin pri vašem trgovcu ali zadrugi, ker si prihranite poštino.

Kaj Vas čaka

Kakšna bode Vaša starost, služba, zdravje, izboljšanje eksistence s pomočjo grafologije. — Grafologija Vam odkrije vse Vaše napake karakterja, dobre lastnosti, spoznal boste Vaše prijatelje, zadržane, sovražnike, Vašo usodo, poslovanje, dolžnosti, spekulacije, loterijsko spekuliranje, ljubezen, zakonsko življenje.

Vse to dobite popolnoma brezplačno ako kupite najnovejšo knjigo »Naš život i okultne tajne«. — Knjiga je zelo velikega pomena za Vaše življenje. Pošljite še danes rojstne podatke in vsa važnejša vprašanja, katera Vas zanimajo za Vaše bodoče življenje, ter din 30 za knjigo na moj natančen naslov: F. T. KARMAH, ZALEC. — Denar se pošlje v zaprej na čekovni račun 17455.

NAJLEPŠE ČTIVO!

Ravljon: **Zgodbe brez groze**
Klabund: **Pjotr-Rasputin**
Ravljon: **Črna vojna**
Thompson: **Sivko**
Majerjeva: **Rudarska balada**